

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Națională
Hinceni

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

520

IN ACEST NUMĂR:

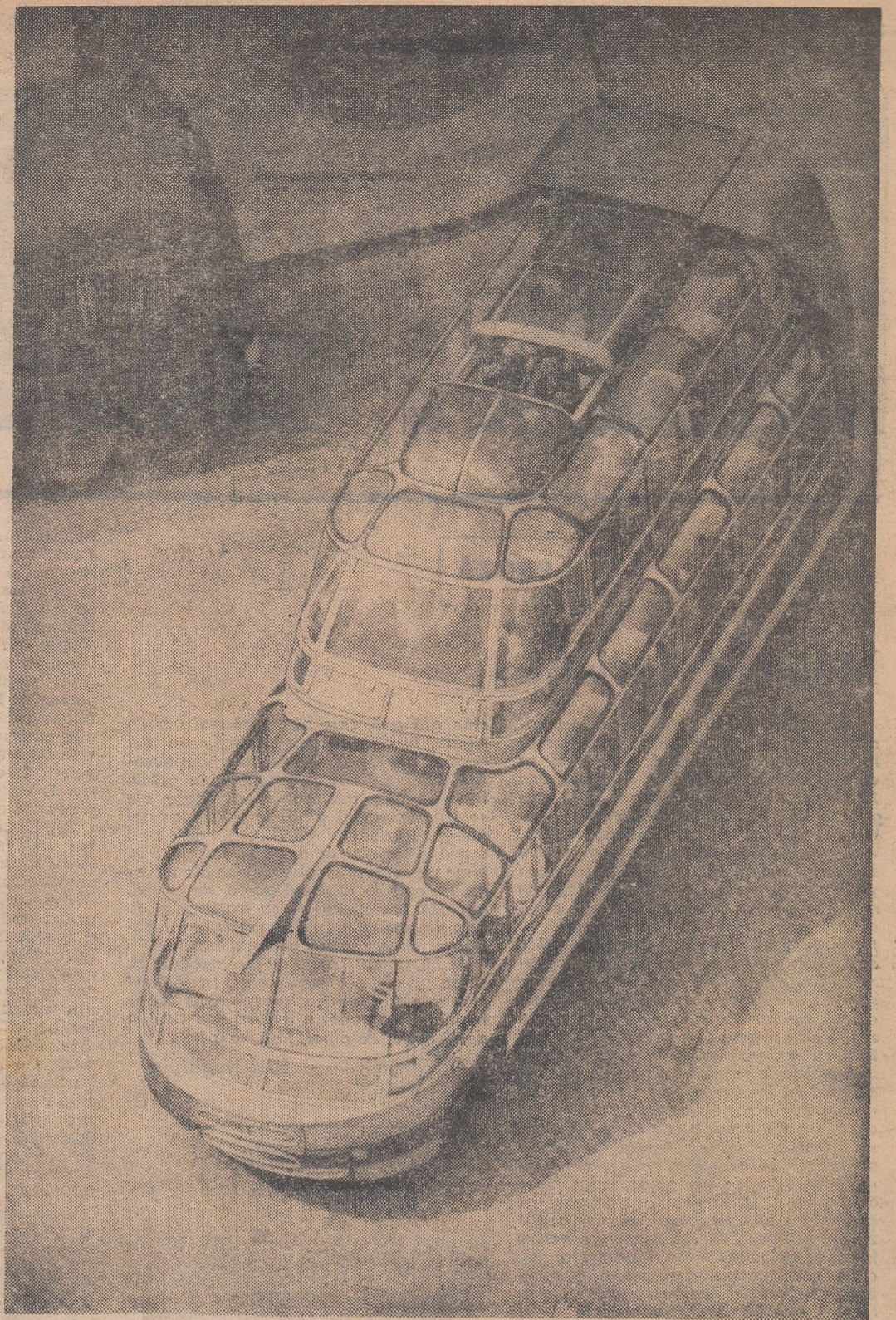
Atmosfera și etajele ei

Fabrica de aer și hrană

Ce se face... și ce nu

O mamă

cu 247 de băieți

De la înălțimea celor două nivele ale autobuzului parizian, turiștii din U.R.S.S., admiră străzile orașului-lumină

Foto: V. Ghende-Rots

La vânătoare de samuri în Siberia

Rînduri
despre
un spaniol
genial

de
ILYA EHRENBURG

Anul XXIII

1

(1138)

6 ian. 1967

12 pagini, 1 leu

601MSL

A. Gordeev și S. Mordvinjev

Pictură murală

PROZĂ

Moment turistic

...Ne așteptau tot felul de lucruri minunate, dar grupul nostru de excursioniști începuse să se acrească, așa cum se acrește laptele, pe care ai uitat să-l duci în pivniță. Prânzul îmbelșugat se lăsase greu la stomac, iar borvizul de Karlovy Vary deșteptase parcă, înlăuntrul nostru, vechi și înspăimântătoare suferințe. Ne simțeam demontați. Așa se descompun vechile spectacole de teatru: actorii nu mai au nici o legătură unul cu altul, aruncă replicile la întâmplare, denaturează textul cu fiecare cuvânt și fiecare gest. Zăpușeala ne accentuase proasta dispoziție. Soarele ne frigea umerii și ceafa, sorbind prin porii noștri, picătură cu picătură, apa pe care o băusem în cursul zilei. Palizi, transpirați, respirând cu greutate, nu mai eram în stare să ne bucurăm de frumusețile Hradcinului. Indispoziția ne silise să ne retragem înlăuntrul nostru, ca niște melci în cochiliile lor. Ce aveam noi cu catedrala aceasta, cu toate turnurile și turnulețele ei, cu pereții de piatră dantelată, sprijinindu-și măreția imaterială pe niște solide contraforturi! Ce aveam noi cu acest palat în stil baroc, cu cariatidele lui pieptoase, sau cu aceste ziduri netede, fără deschizături pentru ferestre, cu mirosul lor pătrunzător de casă veche, acoperită cu olane înnegrite de vreme, când în fiecare din noi dospeau tainice și groaznice suferințe!...

Ghidul nostru, un tânăr rotofei, care transpira din belșug, cu fața trandafirie, buhăit înaintea de vreme, cu broboane de sudoare în cutele frunții și sub ochelari, simțise că atenția ni se risipise și că prezența noastră nu era decît fizică. Mare amator de bere și de cartofi prăjiți, nu scăpase nici unul dintre chioșcurile înfil-nite în cale și nu se despărțea, nici pentru o clipă, de pungă cu cartofi, care împărtășiau un miros de ulei puțin rînced. La începutul itinerarului îl asaltasem cu nesățioasa noastră curiozitate: Ce? De ce? Cum? Când? Pentru ce?... Il interogam cu atîta insistență, de parcă am fi vrut să cumpărăm fiecare clădire în fața căreia ne opream. Ghidul nu înțelegea ce nevoie avem de toate aceste amănunte. Unor oameni nu prea sănătoși li se permisese să se bucure de viață. Foarte bine — plimbați-vă, admirați tot ce se poate admira, lăsați să treacă pe lângă voi explicațiile grăbite — ghidul ar fi preferat să tacă, dar nu pentru asta era plătit —, trotași-vă cu bere și cu petalele acestea de cartofi prăjiți, într-un cuvînt, odihniți-vă, fără nici o grijă. Dar nu, întrebările curgeau fără încetare: Cine a construit? Când s-a construit? De ce s-a construit? Pînă la ameleală! Ghidul știa că în grupul nostru nu erau nici constructori, nici slujitori ai cultelor, atunci de unde naiba extazul asta în fața fiecărei bisericițe?... Dar nici indiferența ce ne cuprinsese acum nu-i convenea, așa că pînă la sfîrșit se lăsă păgubaș și încetă să ne mai ofere explicații nedorite. Sorbind mereu din berea neagră și privat de orice fel de atenție, sfîrși prin a se descuraja, oprindu-se fără speranță la fiecare încrucișare de străzi. În fața noastră era orașul care nu ne mai interesa, ceșos, cu un soare furios ce-i topea asfaltul, în vreme ce tînărului nostru ghid i se făcuse milă de propria-i persoană, obosită, nădușită, condamnată să înfrunte indiferența sumbră a unor oameni preocupați doar de indigestia lor. Într-un firziu, se încumetă fără speranță să ne atragă atenția — băfindu-și joc nu de noi, ci de el însuși, de propria lui neputință — că ne aflăm „lîngă soclul unde Svejik obișnuia să-și plimbe căfelul”. Și ne arătă, cu un gest moale, soclul respectiv, de partea cealaltă a străzii.

Nu reuși să-și dea seama ce se petrecu cu noi, pentru ce masa amorfă de oameni din jurul lui reveni la viață și începu să se miște. Se declanșase, parcă, un fel de întrecere între noi, ulceroșii, boțnavii de sto-

mac, grăsanii, care să treacă mai repede strada. În clipa aceea, nimeni nu-și mai aducea aminte de bolile sale. Cauciucurile automobilelor se infundau în asfalt, frînate brusc, înjurăturile savuroase ale șoferilor curgeau gîrlă, în vreme ce noi alergam grăbiți mîngîind corpul de piatră aspră al soclului, admirîndu-i marginile cu urme de culoare închisă, semne ale vizitelor pe care le făcuseră acolo, de curînd, alți ciini, amintindu-ne cu melancolie de fața rumenă a bravului soldat, care poposise, cîndva, chiar pe locul acesta.

Acum, ghidul nostru nu mai avea de ce să se plîngă. Mai mult chiar, l-am văzut cum se pleoștește, ca frunzele unui copac înainte de furtună, o furtună pe care o dezlănțuise, de altfel, fără voia lui...

Iuri Naghibin

PORTRET

Ilya Ehrenburg:
Rînduri despre
un spaniol genial

Nici un artist n-a cunoscut în timpul vieții o glorie atît de universală ca Picasso. Scolarii din Kioto și Rio de Janeiro îi cunosc numele, tablourile-i falsificate îi îmbogățesc pe escrocii din Paris și Sidney, directorii mu-

Picasso: Cap de spaniolă

zeelor din Mexico sau Bratislava jinduiesc să poată atrîna în vreo cornișă pinzele lui veritabile. Picasso a inspirat miș de monografii, sute de critici i-au disecat opera, mahalagioaice din întreaga lume îi bîrfesc viața particulară, hoarde de fotografi îl asaltează zi și noapte. La Paris și Tokio, Roma și New York, Mexico și Zürich au fost organizate expoziții grandioase pe tablourile lui. Cei mai mari poeți ai Fran-

ței, Guillaume Apollinaire, Max Jacob, Paul Eluard i-au închinat poeme, Alain Resnais și Clouzot i-au consacrat filme. O țafă l-a descris ca pe un Harpagon ce-și numără și socotește mereu aurul. Dar exilații spanioli pot spune multe despre dărnicia lui. Nu i-ar fi fost deloc greu să fabrice bani; n-ar fi avut decît să-și pună semnătura pe niște petece de hîrtie care, în felul acesta, ar fi devenit mai prețioase decît bancnotele americane. Picasso n-are, însă, nevoie de bani. Iar într-o zi mi-a spus că suferă de o indigestie pricinuită de glorie. E un înțelept și un copil și, mai presus de orice, un artist.

Primăvara trecută a primit din partea unui admirator din Odessa o carte veche care se cheamă „Picasso și vecinătățile lui”, scrisă în 1914 de un tînăr literat rus, pe nume Ivan Axionov. E prima monografie despre Picasso și ea a apărut în Rusia. La începutul veacului, colecționarii Șciukin și Morozov cumpărau pinzele pictorului încă necunoscut pe atunci, tablourile de Picasso din epocile albastră, roză și cubistă, iar acum aceste capodopere sînt min-dria Ermitajului din Leningrad și a muzeului Pușkin din Moscova. În 1956, asociația noastră U.R.S.S.-Franța, a organizat o expoziție Picasso pentru care artistul a trimis 40 de pinze. Acum, muzeul Pușkin adăpostește o expoziție de stampe și ceramică de Picasso și, din nou, el ne-a ajutat s-o putem alcătui.

S-au împlinit 65 de ani de cînd lumea se pasionează pentru arta lui Picasso. Imperiul rus s-a prăbușit, apoi s-a prăbușit imperiul german. Aceeași soartă a avut și Reichul lui Adolf Hitler, care l-a expulzat pe Picasso din toate muzele Germaniei. Generalul Franco întemnița oamenii numai pentru că rosteau numele lui Picasso. Dar au trecut cîteva decenii și generalul Franco a trebuit să rabde întemeierea unui muzeu Picasso la Barcelona.

Se spune că Picasso e un novator, dar el e și un arhaizant. În tînerete a învățat mult de la predecesorii lui, de la Cézanne, de la Manet, de la Van Gogh, de la Toulouse-Lautrec. Apoi a bătut de la toate izvoarele vii ale tuturor vremurilor și ale tuturor țărilor. S-a inspirat din capodoperele unor vechi maestri ca: Delacroix și Velasquez, Cranach și Tizian, Courbet și Poussin. Orice ar spune un critic literar prost informat, Picasso n-a vrut niciodată să distrugă arta de odinioară, ca futuristii. El a beneficiat de lecțiile vechilor iberici, ale gravurilor japoneze, ale lui Ingres și ale sculptorilor negri.

Căci, pictor prin excelență, Picasso este și sculptor; el lucrează cu tot felul de materiale: argilă, beton, tablă, bronz, marmoră. Face ilustrații pentru cărți și decoruri pentru balet. Este unul din cei mai mari desenatori care au existat vreodată, litografiile și lino-gravurile lui smulg admirația multimilor care se inghesuie în sălile muzeelor. Olar vrăjit, el imaginează și decorează farfurii și căni, vase și tablale. Artistul execută minuscule medalioane de argilă și monumentale opere în beton, pictează vaste fresce și schițează afișe pentru congresele păcii sau ale Asociației „Franța-U.R.S.S.”

Intr-o zi, Picasso a spus că, spre deosebire de înaintașii lui, el reprezintă lumea nu așa cum o vede, ci așa cum o gîndește.

Și acum, cîteva cuvinte despre om. Primăvara trecută, Picasso mi-a spus că sînt unul din pușinii prieteni care au supraviețuit tîneretii lui. Ne-am cunoscut pe vremea cînd Șciukin îl scăpase de sărăcie. Într-un colț al atelierului lui, din strada Schoelcher, aduna grămezi de tuburi de vopsea; se temea că în lipsă de bani nu va mai putea cumpăra altele. La restaurantul Baty înghitea biftecure enorme; trebuia să-și astîmpere o foame veche. Uneori nu ne vedeam ani întregi; altădată norocul îmi surîdea; anul acesta am zăbovit de două ori în sudul Franței și am petrecut cîteva zile în preajmă-i. E de prisos să amintesc că Picasso e spaniol, că lupta de tauri este una din temele lui favorite, că din Spania a moștenit uscă-

ciunea, poate chiar cruzimea peisajelor lui, fețele prelungi ale personajelor. Dar și în viață e spaniol. În loc să facă burtă, s-a subțiat așa cum îi șade bine unui *hidalgo*. Și e în același timp aspru și gingaș, frenetic și calm, atoașător și superstițios.

EDITORIALE

Expresionismul
în retrospectivă

Recent, un volum de studii despre curentul estetic al expresionismului, cu răsunetul pe care l-a avut în teatru, muzică, grafică și cinema, s-a bucurat de un mare succes de librărie în Uniunea Sovietică. Explicația, după părerea Tamarei Motileva, care recenzează volumul într-unul din ultimele numere ale publicației „Literaturnaja Gazeta”, trebuie căutată, „înainte de toate, în bogăția materialului documentar și în calitatea superioară a informației științifice”, cuprinse în studiile incluse în volum. Pentru că volumul, apărut sub îngrijirea Institutului de istorie a artei, reunește un șir de articole despre dramaturgie (L. Kopelev), grafică (V. Turrova), muzică (V. Koren), cinematografie (N. Abramov) și un studiu introductiv ce poartă semnătura lui G. Nedoșivin.

Studiul introductiv se referă la expresionism ca la un curent căruia i-au fost străine încercările altor experimente moderniste de dezumanizare a artei. Dimpotrivă, afirmă Nedoșivin, „nici un alt „ism” nu s-a dovedit atît de sensibil la contradicțiile și conflictele vieții contemporane”. Considerîndu-l ca pe o reacție spontană la problemele fundamentale ale lumii moderne, așa cum se înfățișau ele în ajunul primului război mondial, Nedoșivin scrie: „Fervoarea emoțională, imaginile lui pline de pasiune și de neliniște alarmanță sînt leg-zintă viața și se transformă, uneori, într-o presimțire covârșitoare a grandioaselor seisme sociale”.

Istoria expresionismului, după V. Turrova, se încheie la începutul deceniului al patrulea, datorită, mai ales, nazismului, care se instalase la conducerea Germaniei.

CARNET

Viața literară

„Ziua poeziei” a prilejuit, în Uniunea Sovietică, la sfîrșitul lunii trecute, numeroase manifestări de masă. Amatorii de versuri au avut ocazia să se întâlnească cu poeții lor preferați, precum și cu numeroși poeți și scriitori de peste hotare. La festivitățile amintite, delegația țării noastre a fost alcătuită din poeții Ion Horea și Cezar Baltag.

S-a pus în vînzare un nou stoc de bilete pentru loteria unională a cărții. Cele 20 de milioane de bilete se vor distribui pînă în luna aprilie. Prețul unui bilet este de 25 de copeici și fiecare al cincilea bilet este cîștigător, cu sume de la 50 de copeici pînă la cîteva zeci de ruble. Contravaloarea se înmînează cîștigătorului, la alegere, în cărți, broșuri, albume, manuale etc...

Filiala din Moscova a Uniunii Zia-riștilor din U.R.S.S. a instituit un premiu anual, „Lunacearski”, pentru critică literară, dramatică, de film și muzicală, din paginile ziarelor și revistelor.

MERIDIANE SOVIETICE

Gruzia —
în stil telegrafic

Geografie: 70.000 de kilometri pătrați, cu o natură extrem de variată, în care sînt reprezentate aproape toate zonele climatice: de la zăpezile veșnice ale Caucazului, pînă la regiunile subtropicale de pe litoralul Mării Negre.

Populația: 4.500.000 de locuitori, împărțiți în peste 50 de naționalități (dar e adevărat că numai gruzinii alcătuiesc două treimi din totalul populației).

Industrie: peste 5.300 de întreprinderi, printre care uzine de automobile (10.000 produse în 1965) și de locomotive electrice, fabrici de ciment, beton armat, încălțăminte, filaturi, țesătorii etc.

Agricultură: pe locul 3 în clasificarea republicilor unionale din punct de vedere al suprafețelor cultivate cu viță

Stația de metro „Sota Rustaveli” din Tbilisi.

de vie, dar pe primul loc în ceea ce privește calitatea vinurilor obținute (40.000.000 de litri în 1965). De viticultură se ocupă 1.300 de colhozuri și 28 de sovhozuri, care fac vița de vie să crească pînă la o altitudine de 1.000 de metri. Principala plantă subtropicală a Gruziei: ceaiul (90 la sută din producția sovietică). Un mare rol în economie îl joacă și livezile de portocali, lămii și mandariini.

Faună: în pădurile care acoperă aproape 2,5 milioane de hectare (cu arbori de esențe prețioase, din care se face lemn de rezonanță pentru instrumentele muzicale) trăiesc: bizoni, antilope, cerbi caucazieni, vizoni, nurci, șacali, hiene etc.

Energie electrică: din punct de vedere al densității rezervelor raportate la suprafața teritoriului, Gruzia ocupă primul loc în U.R.S.S.

Subsol: bogat în cărbune, petrol, gaze, mangan, cupru, plumb, zinc, arsenic, metale rare, marmoră, bazalt.

Stațiuni balneo-climaterice: aproape 500, la diferite altitudini, folosind peste o mie de izvoare minerale și termale.

Cultură: peste 13.500.000 de volume editate anual, aproape 270 de milioane de exemplare de ziare și reviste apărute în fiecare an, mai bine de o sută de mii de studenți, numeroase săli de teatru, operă și balet, peste 1.500 de cinematografe cu aproape cincizeci de milioane de spectatori anual.

PRIETENIE

O mamă
cu 247 de băieți

Cine trece prin localitatea De Cocksdorf din Olanda, nu poate să nu remarce într-una din piețe un monument din granit la picioarele căruia, indiferent de anotimp, se află depuse numeroase buchete și jerbe de flori. Pe soclul monumentului se află săpată, în limbile olandeză, rusă și gruzină următoarea inscripție: „Aici odihnesc viteazul căpitan sovietic Șalva Lomidze și tovarășii săi de arme din batalionul gruzin, care au luptat pînă la ultima picătură de singe pe insula Texel, în aprilie și mai 1945.”

Într-adevăr, alături de patrioții olandezi, pentru libertatea acestei țări și-au dat viața și mai bine de cinci sute de ostași sovietici. Naziștii îi transferaseră în Olanda din toate lagărele de concentrare ale Reich-ului, cu intenția de a forma un batalion gruzin pe care nădăduiau să-l folosească împotriva armatei sovietice.

Numai că socoteala de-acasă nu se potrivește cu cea din țîrg. Deținutii din Texel au reușit să intre în legătură cu mișcarea de rezistență olandeză, după care, în luna aprilie a anului 1945, s-au răsculat și au ucis paznicii. Hitleriștii au trimis în insulă un puternic detașament de desant care, în cursul unei lupte inegale, a exterminat majoritatea răsculaților. Cu toate acestea peste 200 de ostași sovietici au reușit să scape, fiind ascunși de populație.

Anii au trecut. Și iată că, recent, una din locuitoarele din De Cocksdorf, Kornelia Boon-Fernberg a sosit la Tbilisi, dornică să-i revadă pe cei pe care-i salvase în asprele zile ale războiului.

„Mă consider cea mai fericită mamă din lume, a declarat ea ziaristilor, deoarece am 247 de băieți, dintre care trei proprii și 244 pe care i-am adoptat, salvîndu-i de naziști. Firește, lucrul ar fi fost cu neputință fără sprijinul întregii populații.”

Patriota olandeză, în vîrstă de 62 de ani, a fost întâmpinată ca o adevărată mamă de cei 244 de ostași. În fiecare casă pe care a vizitat-o ea a fost întâmpinată cu cuvintele: „Fii binevenită, mamă!”

INDUSTRIE
ELECTROTEHNICĂ

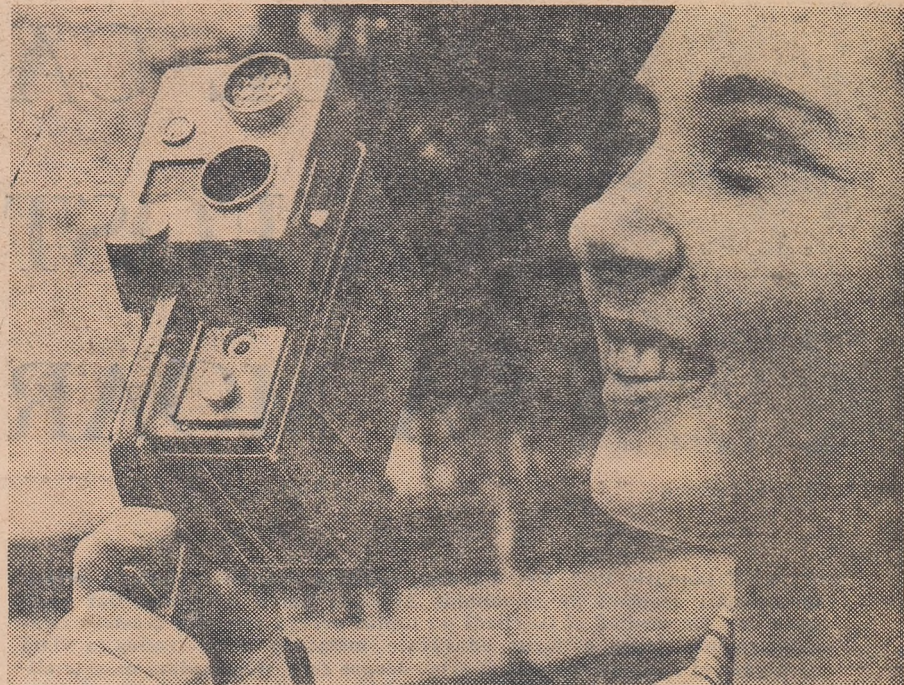
În slujba gospodinei

În momentul de față, gospodăriile sovietice dispun de aproape opt milioane de răcitoare electrice, de peste 11 milioane de mașini de spălat, de peste patru milioane de aspiratoare, de aproape 50 de milioane de fiare de călcător electrice ș.a.m.d.

Pînă în 1970, numărul aparatelor de acest fel va crește cu cel puțin 100 la sută. Frigiderele, de pildă, vor atinge cifra de 19 milioane. Ceea ce este însă și mai interesant decît creșterea producției cantitative este îmbogățirea și ameliorarea considerabilă a sortimentelor. Încă din 1965, s-au luat măsuri în acest sens: 35 de modele care nu mai corespundeau exigențelor actuale au fost scoase din circulație și înlocuite, iar altele 85 au fost modernizate. În anul care s-a încheiat acum cîteva zile, 200 de tipuri perimate au și fost înlocuite cu alte 250 noi.

Printre ele s-au bucurat de un mare și imediat succes mașinile de spălat (echipate cu generatoare de joasă frecvență și cu ultrasunete), uscătoarele de rufe cu aer cald, aparatele de aer condiționat și ozonizat, mașinile de gătit mixte (cu gaz și electricitate) și paturile încălzite electric. După o oarecare ezitare, cumpărătorii s-au arătat foarte amatori și de periile de dinți acționate de o mică baterie încorporată în mîner. O „Veveriță” („Belka”) deosebit de utilă pentru bucătărie s-a dovedit combinatul cu acest grațios nume, care se ocupă însă de niște treburi foarte precise: curăță cartofi, taie și mărunțește legume, ascute cuțite, frămîntă aluatul etc., etc.

Un alt aparat electric cu rosturi multiple este cel realizat de Uzina mecanică din Voronej: cele patru dispozitive ale sale macină cafeaua, pisează zahărul, face pîreu de cartofi și stoarce sucul din fructe. Printre viitoarele

Exponometrul „E.K.S.-2” transformă aparatul de fotografiat sovietic „Sport” într-un aparat semiautomat.

„premiere” ale industriei electrotehnice din U.R.S.S. se numără un complex alcătuit din frigider, mașină de spălat vasele și mașină de gătit cu gaze.

EDILITARE

Cum se încălzește
Moscova?

E o întrebare legitimă pentru epoca marilor friguri, cînd termometrul coboară, pe străzile capitalei, pînă mai jos de 30° sub 0. Să ne începem răspunsul cu ceea ce e mai vechi și mai demodat: soba cu lemne. Proporția de locuințe care folosesc acest combustibil... strămoșesc nu depășește în momentul de față 6 la sută. E vorba în marea majoritate a cazurilor de case a căror perspectivă — inevitabilă într-o capitală modernă — este demolarea. Se prevede că pînă în 1970 va dispărea și ultima sobă de pe cuprinsul Moscovei.

Împărțit în nouă sectoare termotehnice, care dispun fiecare de una sau două centrale, gigantul oraș utilizează cu precădere gazul. Din cele 3.500 de mari cazane, care se încălzeau înainte de război cu cărbune, nu au mai rămas decît 1.200. Generatoarele de căldură cu gaz funcționează automat, fără nici o intervenție a omului. Într-un post de dispecerat, care asigură funcționarea a 20—30 de blocuri, nu lucrează decît o singură persoană, care se măginește să supravegheze aparatele.

Lungimea totală a rețelelor termotehnice din Moscova depășește 1.500 kilometri. Înainte de a ajunge în imobile, apa caldă pornită de la centrale sau de la cazanele raionale, trece prin posturile de distribuție, care efectuează repartiția.

Pe măsură ce se ridică noile construcții, radiatoarele sînt din ce în ce mai frecvent înlocuite de panourile termice, ascunse în pereți. În afară de avantajele estetice acest sistem de încălzire prezintă și superioritatea unei mai bune difuzări a căldurii și a unei pierderi mai mici pe traseu.

UTILAJ AGRICOL

Noutăți, noutăți

În ultimul timp uzinele sovietice au început să fabrice noi tipuri de tractoare, a căror concepție reflectă cu fidelitate exigențele în continuă creștere ale agriculturii țării, privind randamentul în exploatare, creșterea vitezei de lucru de la 6—9 km la 9—15 km pe oră, o manevrabilitate sporită.

Noul model al uzinei din Harkov, de pildă, tractorul T-125, dispune de un motor Diesel cu șase cilindri, roți uriașe cu pneurile puternic reliefate și o cabină spațioasă. El este înzestrat cu o

direcție servohidraulică care ușurează manevrarea și cu un dispozitiv pentru încălzirea apei și uleiului. Supus la probă, T-125 s-a dovedit a fi extrem de maniabil mai ales la viteze mari de lucru, randamentul său fiind cu 70—80 la sută mai mare ca al predecesorilor săi, T-74 și DT-75. În același timp vehiculul este mult mai rapid ca tractoarele cu șenile din aceeași categorie, cei 130 c.p. de care dispune făcîndu-l indicat nu numai pentru afinarea ogoarelor, ci și pentru alte lucrări agricole.

Și tractorul cu șenile T-100 comportă o serie de inovații ce vor fi apreciate de conducători, iar tractorul D-108 dispune, în locul camerei de combustie separată folosită la motorul Diesel KDM-100, de o cameră amplasată în capul cilindrului unde se produce amestecul și combustia. Aceasta a permis, comparativ cu tractorul C100, o creștere a capacității motorului cu 8 c.p. și o reducere cu aproape 10 la sută a consumului de carburant.

O altă mașină agricolă ale cărei calități sînt apreciate este șasiul automobil T16, destinat unui întreg ansamblu de lucrări: aratul și afinatul solului, însămînțarea și răspîndirea simultană de îngrășăminte. Mecanismele și uneltele cu care este înzestrat sînt fixate pe un cadru amplasat între axele roților motrice și directoare, așa că dispozitivele pentru însămînțat, cultivat, recoltat cartofii etc. pot fi înlocuite unele cu altele în numai cîteva minute. Șasiul poate fi folosit și drept camion, pe el putînd fi montată o benă basculantă cu o capacitate de 750 kg, cu descărcarea înapoi, în stînga și în dreapta.

De aceeași proprietăți — randament ridicat, operațiuni multiple, fiabilitate în exploatare, interșanjabilitate a grupurilor de organe — se bucură și semănătoarele „CZN-16” și „SZN-24”, triorul electric de cereale „Voronejsel-maș-20”, combina pentru în „LKV-4T”, mașina de cules cartofi „Drujba” și mașina pneumatică de cules bumbac „KHG-1,2”. Primele loturi din aceste mașini, care oferă posibilități noi muncii în agricultură, au și început să fie livrate colhozurilor și sovhozurilor.

Lev Landau

OMUL CARE N-A FOST LĂSAT SĂ MOARĂ (III)

La 7 ianuarie 1962, Lev Landau, celebrul fizician sovietic, a suferit un cumplit accident de automobil. Moartea părea iminentă. Dar pasiunea cu care medicii și fizicienii au luptat pentru salvarea acestei extraordinare inteligente, a făcut adevărate miracole. Ei au readus la viață un organism aproape complet distrus, despre care, după prima moarte clinică, celebrul neurochirurg ceh Kuntz declara: „Șocurile suferite sînt incompatibile cu menținerea vieții. Nu înțeleg nici cum a supraviețuit pînă acum...”

Dar nu-și termină fraza. În privirea medicilor și a fizicienilor care-l înconjurau desluși o speranță atât de tenace, încît n-avu curajul să-și exprime pînă la capăt ideea.

„În orice caz, foarte curînd va trebui să se încerce o întrerupere a alimentării pe cale intravenoasă. Este o poartă deschisă spre auto-intoxicare”. Și se opri, căutînd o formulă optimă. Dar, hotărît, nu vedea cum s-ar fi putut arăta încrezător.

„Acum, vă rog să mă scuzați... am și eu bolnavii mei”.

Și se făcu nevăzut, convins că n-avea să-l mai vadă în viață pe Landau.

★

Chirurgii ortopezi erau paralizați de tot soiul de probleme, căci abia puteau atinge corpul lui Landau, lucru care îi împiedica să-i îngrijească fracturile prin mijloace clasice.

Moartea reveni la atac pentru a patra oară. Dar Landau continuă să trăiască, deși ducea numai o viață vegetativă, în stare de comă, lipsită chiar de reflexele cele mai automate.

Neurologii și neurochirurgii nu mai știau ce să facă. De ce refuza creierul bolnavului să funcționeze? Să existe oare, undeva în cutia craniană, un cheag mare de sînge care comprimă țesuturile și riscă, poate, să agraveze leziunile produse de șocul accidentului? Sau poate că e vorba numai de mai multe hematoame mici care se vor resorbi? Cu alte cuvinte, trebuia procedat la operație sau rămîneau în expectativă? Un singur lucru părea că se obținuse: Landau părea acum în stare să suporte o operație, fără prea mari pericole. Dacă voiau să încerce ceva, trebuiau deci s-o facă acum sau niciodată.

Cu un alt bolnav s-ar fi decis precis la o operație, chiar și numai pentru a explora regiunea suspectă. Dar în cazul lui Landau problema era infinit mai grea: trebuia atins unul din creierul cele mai prestigioase ale secolului.

Și, timp de cincisprezece zile, specialiștii oscilară între pro și contra, fără a se pune de acord.

Pe la mijlocul lui februarie, Kapița și Lifșiț, nemulțumiți de șovăiala prelungită a medicilor, hotărîră să treacă la acțiune. Din moment ce fizicienii izbutiseră să-i reunească în bătălia pentru salvarea lui Landau pe cei mai buni specialiști sovietici, de ce n-ar face același lucru și pe plan mondial.

La 24 februarie fu chemat la telefon profesorul Wilder G. Penfield, un eminent neurolog canadian, fondatorul Institutului din Montreal. (Ceva mai tîrziu, telefonul sună și la Paris, la neurochirurgul Gérard Guiot și neurologul Raymond Garcin). La capătul firului, o voce cu un pronunțat accent rusesc preciză că telefona de la ambasada sovietică și deodată puse o întrebare neașteptată: domnul profesor n-ar putea să plece la Moscova, cît mai repede posibil — chiar în ziua aceea sau a doua zi — pentru a examina un grav rănit, numit Landau, „celebrul fizician sovietic”?

„Dar cine mă cheamă pentru consultație?” se interesă Penfield.

„Medicii curanți, preciză vocea. N-aveți nevoie nici de viză, nici de pașaport. Putem conta pe dumneavoastră, domnule?”

La Montreal, ca și la Paris, se căpătă același răspuns afirmativ. Canadianul și cei doi francezi făgăduiră să plece cu primul avion. Ajuns primul la Moscova, Penfield examină bolnavul chiar în aceeași seară.

„După părerea mea, totul indică existența unui mare hematom, declară el. Dacă Landau ar fi tatăl meu l-aș opera”.

„N-avem nici o certitudine — in-

terveni profesorul Egorov. Ca să nu mai vorbim de șocul operator...”

„Cu metodele moderne pe care le aplicați aici, șocul va fi minim — protestă Penfield. Mai exact, nu se va produce nici un șoc din moment ce-l veți opera chiar dumneavoastră”.

A doua zi, la 27 februarie, într-o cameră din preajma rezervei lui Landau se întruni prima conferință internațională. În afară de specialiștii sovietici, participau profesorul canadian Penfield, profesorii francezi Guiot și

„Din clipa cînd l-am zărit, am simțit că o să scape cu bine — avea ea să povestească după aceea. Pielea feței nu mai era galben pergamentoasă ca la mort. Era roză, sănătoasă, vie. M-am aplecat spre el și imediat am observat că ochii i s-au însuflețit. Eram convins că m-a recunoscut. Dar abia îi auzisem pe medici vorbind despre leziuni pe creier, despre operație, apatie totală. Am început să tremur. Să nu știe ei, oare, că și-a recăpătat cunoștința?”

Și Cora începu să-i vorbească bolnavului încet, blînd, îi luă fața între mîini și, din nou, i se păru că soțul o privea, ba chiar înțelegea ce-i spunea.

„Dau, Daușka, știu că nu poți să vorbești. Dar mă recunoști, nu? Te rog, închide ochii ca să-mi arăți că mă auzi... fă efortul ăsta...”

Și, minune, Landau închise încet ochii. O dată, de două ori, cu o încă-

noastră, tratamentul nu trebuie modificat cu nimic”.

În schimb, Penfield nu fu întru totul de acord cu această opinie. Ca și în ajun, el preconiza o intervenție — în speță o ventriculografie (explorare radiografică a ventriculelor cerebrale). Aceasta necesita, pe de o parte, injectarea unui lichid opac în sistemul circulator, pe de alta, deplasarea boinei, adică ceea ce medicii sovietici voiau să evite cu orice preț. După o oră, Penfield puse capăt discuției:

„Aș vrea să mai examinez o dată pacientul — declară el. Ne-am putea reîntîlni după dejun...”

Teșind primul din cameră, el își croi cu greu drum pe culoar. Profesorii Guiot și Garcin erau asaltați de o mulțime de fizicieni. „Să se amine dejunul și pentru francezi!” strigă un student. Nimeni n-avu curajul să suridă.

Cora îl văzu pe Penfield intrînd în camera soțului ei. Îl urmă și, cu slabele-i cunoștințe de engleză, încercă să-i explice că Landau o recunoscuse. Observînd că profesorul canadian n-o prea înțelegea, se aplecă deasupra lui.

„Dau, te rog, dacă mă recunoști, închide ochii!”

Din nou, pleoapele bolnavului coborîră. Încordat, Penfield urmărea scena cu o privire neîncrezătoare. Și iarăși Landau închise ochii, îi deschise și apoi îi închise din nou; era clar că răspundea soției. Brusc, profesorul se aplecă și el spre bolnav:

„Domnule Landau, dacă vă recunoașteți soția, închideți ochii!”

Penfield vorbi în engleză, deoarece știa că Landau se exprima curent în această limbă. Numai dacă n-o fi uitat-o. Dar nu, bonavul coborî încă o dată pleoapele, încet, cu grijă. Penfield avu chiar impresia că Landau se străduia să miște și capul. În jurul patului tensiunea era atât de mare încît, la un moment dat, se auzi un fei de răsufare amplificată: instinctiv, cei care asistau la scenă își reținuseră mult timp respirația.

Nu mai încăpea în doială: Landau vedea, auzea, înțelegea. Pentru prima oară își recăpătase cunoștința.

Chiar la începutul celei de a doua întîlniri, Penfield luă cuvîntul:

„Dumneavoastră ați avut dreptate, domnilor; eu am făcut greșeala de a recomanda intervenția. Dar după cele ce am putut observa acum cîteva ore, cred că Landau se va vindeca fără ajutorul chirurgiei”.

Cum avea să remarce ulterior Kapița, numai „un gentleman și un mare savant” putea să aibă curajul de a-și recunoaște atât de deschis greșeala. În orice caz, declarația profesorului Penfield puse capăt incertitudinii. De acum încolo se putea spera orice. Nimeni nu părea însă să-și dea seama că optimismul era, poate, prematur. Admițînd chiar că Landau trecuse de momentul cel mai primejdios, mai rămîneau încă o seamă de probleme. Oare avea să-și redobîndească memoria, facultățile intelectuale? Oare avea să-și reia într-o bună zi activitatea? Sau va putea duce numai un simulacru de viață normală?

★

La cîteva zile după plecarea specialiștilor străini, Landau fu transferat la Institutul de neurochirurgie, condus de profesorul Egorov. Rezultatele noilor examene la care fu supus imediat după sosire nu erau de loc încurajatoare. Repararea unor funcții cerebrale indica, e adevărat, că cel puțin o parte din leziunile cerebrale erau reversibile; în schimb, domnea impresia că consecințele șocului nu se limitau la distrugerea cutărei sau cutărei regiuni. Probabil că era vorba mai degrabă de o deconectare a legăturilor intercelulare. Lichidul cefalorachidian fusese, după cît se părea, comprimat cu atîta violență, încît literalmente „explodase”. Și această țîsnire brutală rupse un anumit număr de conexiuni, oprind astfel trecerea influxului nervos.

(Va urma)

Al. Dorojinski

Fiul a venit în vizită

Garcin și specialistul ceh Kuntz, rechemat de la Praga. Nici unul din ei nu remarcă o femeie foarte palidă, cu ochii înrolînd în lacrimi, care se oprise în pragul camerei, sprijinită cu un umăr de ușor. Era Cora Landau.

Abia ieșise din clinica unde, la cîteva zile după accidentul suferit de soțul ei, fusese internată în urma unei puternice depresii nervoase. Neîndrăzînd să intre, se mulțumea să asculte, prinzînd un cuvînt de ici, unul de colo. Nu înțelegea prea bine engleza, dar termenii rusești i se păreau de o limpezime înfricoșătoare. Apoi porni cu pași șovăielnici spre rezerva soțului ei.

păținare patetică. Stupefiate, surorile își rețineau respirația. Cora, înnebunită, se întreba ce trebuia să facă ca să-i avertizeze pe medici. Ei știau că abia ieșise dintr-o clinică de psihiatrie. Dacă n-aveau s-o creadă?

În timp ce ea mai ezita încă, într-o încăpere alăturată medicii continuau să discute. După ce luară cunoștință de evoluția clinică a bolii lui Landau, Guiot și Garcin nu-și ascuseră stupefacția. „Sîntem uluiți de perseverența și abilitatea confratrilor noștri sovietici — consemnă ei în raport. Prima fază a acestei lupte îndelungate se încheie cu deplin succes. După părerea

PORTRET

Leila Abașidze

Mai mulți cititori ne-au rugat să publicăm portretul popularei actrițe gruzine Leila Abașidze. Le îndeplinim cu plăcere rugămintea.

Leila Abașidze a debutat pe ecran foarte tină, la numai... 9 ani. Când a absolvit școala, era o „actriță” cu trei filme la activul ei.

Vocația manifestată atât de devreme nu s-a dezmințit. Leila Abașidze și-a desăvârșit pregătirea artistică în școli de specialitate, ajungând foarte curând una dintre cele mai apreciate actrițe de teatru și cinema din Gruzia. Diferite distincții cucerite la festivalurile Uniunii Sovietice și la competiții internaționale, precum și titlul de artistă a poporului a R.S.S. Gruzine, sînt răsplată meritată a talentului și muncii, a popularității actriței.

Filmul care a scos-o din limitele naționale făcînd-o cunoscută și în alte țări, a fost „Libelula”. Cînd i s-a încre-

filme la care lucrează în momentul de față. Alături de nu mai puțin celebrul ei compatriot Sergo Zakariadze, „tatăl soldatului”, Leila Abașidze interpretează rolul dramatic al tinerei Nino, luată de mică ca slujnică în casa unui țaran înstărit, în filmul regizorului Siko Dolidze, „Sub cerul făcut pentru om”. Iar regizorul N. Sanișvili i-a încredințat un dublu rol în comedia muzicală „Întîlniri în munți”.

Nu putem încheia acest succint portret fără a aminti că în teatru Leila Abașidze a interpretat rolul Zoei Trahanache în piesa „O scrisoare pierdută”.

MUZICĂ

Vremea ghitareii

Destinul ghitareii a urmat o linie sinuoasă, care a urcat și a coborît după cum a cerut moda. În ultimii ani, ghitara a făcut o carieră amețitoare. Teatrul, cinematograful, radioul, televiziunea, estrada nu se mai pot lipsi de frumosul și atât de accesibilul instrument. Iar în distracțiile sale tineretul i-a rezervat un loc de lider muzical.

Ca orice instrument, ghitara își are virtuozii ei. Unul dintre aceștia (mai pot fi numiți Andress Segovia, Julian Brem, John Williams, Vicente Gomez) este bătrînul artist rus Serghei Sorokin.

Compozitor și interpret, strălucit acompaniator și cîntăreț subtil, admirabil cunoscător al vechilor romane și al cîntecelor țigănești, Sorokin a fermecat cu arta sa generații de ascultători — de la profesioniști de talia lui Șaliapin, Rahmaninov, Asafiev, pînă la auditoriul de masă din cluburile muncitorești și palatele de cultură. Unii îl știu pe Serghei Sorokin din concertele pe care le dă, alții din activitatea lui la teatrul „Pușkin” din Leningrad (din trupa căruia face parte de cincizeci de ani, susținînd toate scenele muzicale în care intră un fel sau altul e nevoie de ghitara) sau din filme. Cînd a pus în scenă „Cadavrul viu”, teatrul „Vahtangov” din Moscova a cerut și el ajutorul artistului leningrădean. Sorokin a creat ilustrația muzicală a spectacolului, făcînd să sune, de-a lungul piesei, glasul pătrunzător al ghitareii lui, fie ca fond sonor pe care se profilează clar caracterele eroilor lui Tolstoi, fie ca participant activ la narațiunea dramatică. Rolul muzicii în acest spectacol este atât de mare încît atunci cînd teatrul „Vahtangov” a plecat cu piesa în turneu la Atena și Veneția, a fost invitat și Serghei Sorokin, care cu interpretarea lui plină de virtuozitate i-a cucerit pînă și pe ghitariștii „innăscuți” care sînt italienii.

Sorokin a ajuns la ghitara după ce a făcut temeinice studii muzicale. Pregătirea lui inițială îl destinase vioară, pe care o studiase cu un vestit maestru al vremii, Auer. Dar cînd a luat ghitara în mînă, soarta i-a fost hotărîtă. Întîi ghitara spaniolă, cu șase strune, apoi cea rusească, cu șapte strune, l-au făcut celebru. În cursul prodigioasei sale cariere, Sorokin a fost ascultat și admirat de Șaliapin, Liadov, Glazunov, Rahmaninov, Asafiev, Gorki, Blok și multe alte personalități proeminente ruse și străine.

CINEMA

Trei zile în 1917

Pentru a doua oară într-un răstimp scurt, Innokenti Smoktunovski apare pe ecran cu chipul lui Lenin. Prima întîlnire cu personajul i-a prilejuit-o filmul „Pe aceeași planetă”. Și iată-l din nou pe platou, interpretînd pe făuritorul statului sovietic. Noul film se intitulază „Primul solicitant” și are la bază un fapt autentic.

Îndată după Revoluție, la Alexandra Kollontai, comisar al poporului pentru asigurări sociale, a venit un țaran cu o scrisorică de la Lenin, care o ruga să dea aducătorului o compensație bănească pentru un cal rechiziționat de Guvernul Provisoriu. Țăranul Vasili Șubin a fost astfel primul cetățean al noii Rusii pe care Puterea sovietică l-a ajutat în micul lui necaz personal.

Pe acest fapt, scriitorul Daniil Granin a scris un scenariu a cărui acțiune se petrece într-un interval scurt, dar saturat cu evenimente de o importanță specială: 24—26 octombrie 1917. Dru-

Așa îl vom vedea pe Lenin în interpretarea lui Smoktunovski.

mul țăranului Vasili Șubin din satul lui anonim pînă la Smolnii, la Lenin, simbolizează procesul istoric de trezire a maselor la viață, la demnitate.

Ca și în filmul „Pe aceeași planetă”, Innokenti Smoktunovski n-are intenția să se disimuleze sub personajul lui Lenin. Nu-l preocupă atât exactitatea portretului, a gesturilor și vorbirii, cît sugerarea personalității titanice a conducătorului revoluției proletare, inteligența deosebită a lui Lenin, explicarea procesului de naștere a deciziilor și actelor sale.

În afară de Innokenti Smoktunovski, joacă actorii Iuri Dubrovin (Vasili Șubin) și Rufina Nifontova (Alexandra Kollontai). În rolul episodic, plin de pitoresc, al unui birjar din Moscova apare cunoscutul actor Boris Cirkov.

Regia filmului o semnează Leonid Kvinihidze, care a lucrat pînă acum în cinematograful documentar. „Primul solicitant” marchează debutul lui în filmul artistic.

nov și Natan Rahlin la pupitrul Orchestrei simfonice de stat a U.R.S.S., Kirill Kondrașin la pupitrul Orchestrei Simfonice a Filarmonicii din Moscova, Ghennadi Rojdestvenski în fruntea orchestrei Radioteleviziunii, au dirijat lucrări de Ceaikovski, Skriabin, Șostakovici, Stravinski, Prokofiev, Sviridov, Hacıaturian. Soliști au fost consacrații David Oistrach, Mstislav Rostropovici, Lev Oborin, precum și tinerii laureați al celui de al treilea concurs internațional „Ceaikovski” — pianistul Grigori Sokolov și violonistul Viktor Tretiakov.

Capitala a primit vizita corului popular de pe Volga dirijat de Mihail Ciurmakov, care a prezentat un foarte apreciat program de cîntece rusești vechi și noi. Iubitarii „genului ușor” au aplaudat la Teatrul de estradă premiera „Iarna rusească”, iar la circ noul spectacol „Romanticii”, susținut de un mare grup de tineri.

Dar al treilea festival „Iarna rusească” n-a însemnat numai teatre și săli de concert. Granițele lui s-au lărgit, cuprinzînd și muzee și săli de expoziție. La Galeriile Tretiakov s-a deschis o expoziție de acuarele și de pictură veche de icoane din școala de la Rostovo-Suzdal. Muzeul de artă plastică „Pușkin”, în afara bogatei sale colecții de bază, a prezentat vizitatorilor o nouă expoziție de grafică sovietică.

PICTURĂ

Creații eterne

Creații eterne, „Kalevala” și „Cuvînt despre oastea lui Igor” i-au atras mereu pe pictori. Nume mari sau mai puțin cunoscute au ilustrat paginile celor două opere produse de geniul popular.

O pictoriță tină din Petrozavodsk, capitala Kareliei, Tamara Iufa, și-a încercat și ea forțele, recreînd într-o viziune nouă, plină de originalitate, personajele și întîmplările poemelor susmenționate.

Succesul Tamarei Iufa, despre care revista noastră a mai scris, n-a fost o surpriză. Împletirea de lirism și epic, sentimentul măreției poetice a vieții spirituale a poporului, expresivitatea limbajului plastic — trăsături care caracterizează pictura tinerei artiste, au recomandat-o călduros publicului și specialiștilor, i-au asigurat un loc de frunte printre tinerii artiști sovietici.

„Kalevala” și „Cuvînt despre oastea lui Igor” au inspirat Tamarei Iufa două tripticuri care, expuse la o recentă expoziție a tinerilor pictori karelieni, s-au bucurat de un succes unanim. Explicația lui stă în primul rînd în faptul că artista a descifrat sensuri noi în operele venerabile. Ea nu s-a ascuns îndărătul spiritului arhaic, ci a simțit și a pus în valoare sensul poetic veșnic al marilor creații epice, aducîndu-l pînă la înțelegerea privitorului modern.

Tamara Iufa este îndrăgostită de creația populară, de viața poporului, de natura aspră a Nordului. Viziunea populară asupra lumii a intrat de mică în conștiința ei împreună cu impresiile de viață. Această formație explică și ea, în bună parte, originalitatea talentului tinerei pictorițe.

Leila Abașidze în „Legea munților”.

dințat rolul eroinei principale, Marine Peradze, Leila Abașidze tocmai absolvise Institutul de teatru din Tbilisi. Adolescența poznașă, autoare a unui sir de irezistibile peripeții și incurcături, care se transformă spre sfîrșit într-o tină răgănoasă și plină de tandrețe, a găsit foarte repede drumul spre inima spectatorilor. „Libelula” a făcut-o pe actrița populară și în țara noastră, popularitate care, cum o dovedesc scrisorile sosite la redacție, rezistă.

Marine Peradze a găsit în Leila Abașidze o excelentă interpretă de comedie. Dar actrița avea resurse mult mai mari. Manana din „Curtea noastră” — o fată modestă și liniștită, lîftieră într-un mare bloc din capitală — i-a dat posibilitatea să facă un interesant rol de compoziție, în care s-a relevat ca actriță dramatică. Iar în recentul ei film, „Legea munților”, Leila Abașidze s-a ridicat în sferile tragediei.

Despre talentul multilateral al actriței vorbesc convingător și cele două

Jubileul suflerului.

Desen de V. SOLOVIOV

FESTIVALURI

Iarna rusească

Între 25 decembrie și 5 ianuarie la Moscova a avut loc tradiționalul festival artistic „Iarna rusească”, extrem de popular în ciuda vîrstei sale foarte tinere. Actuala ediție a festivalului a fost consacrată în special creațiilor artei naționale ruse muzicale și coregrafice.

Programul oferit oaspeților sovietici și străini a fost bogat și variat. Teatrul Mare a prezentat două premiere pe muzica lui Ceaikovski: opera „Mazepa” și baletul „Spărgătorul de nuci”. Tot Ceaikovski a figurat și în repertoriul festiv al teatrului muzical „Stanislavski și Nemirovici-Dancenko”, care a reluat într-o nouă montare opera „Iolanta”.

Ca și în celelalte rînduri, în spectacolele festivalului au strălucit stele ale baletului sovietic ca Maia Plisețkaia și Raisa Strucikova, Nina Timofeeva și Ekaterina Maximova, cîntăreți de clasă mondială ca Irina Arhipova, Galina Vișnevskaja, Tamara Milașkina, Larisa Avdeeva, Alexandr Ognivțev, Ivan Petrov, Artur Eizen, Evgheni Kibkalo și alții.

Numele de răsunset n-au lipsit nici din afișele de concert. Evgheni Svetla-

arta

ISTORIA ȘTIINTELOR

La obârșiile agriculturii

Agricultura continuă să se afle și astăzi, deși în mai mică măsură, sub influența hotărâtoare a condițiilor climatice, a așa numitelor „capricii” ale vremii. Din cele mai vechi timpuri și pînă în zilele noastre omul a dus o neîncetată luptă pentru supunerea naturii, pentru a obține de la ea ceea ce refuza să ofere de bună voie, și străduința lui

aridității pămînturilor, folosită în Asia sud-vestică ca și în Africa de nord era aceea a „puțurilor orizontale” care, în perioadele de debit scăzut, suplineau apa fluviilor. Extrem de adînci, căci pînzele de infiltrație se aflau situate la mare profunzime, aceste puțuri au „supraviețuit”, fiind folosite și acum. Se pare că palatul regal din Persepolis era și el

Vestigiile unei agriculturi înfloritoare: terase în valea Urumbamba (civilizația inca).

a avut drept urmare cumulearea unui serios bagaj de cunoștințe. Cum în secolul nostru recuperarea pămînturilor aride pentru agricultură începe să devină din nou o problemă la ordinea zilei, experiența cumulată de-a lungul mileniilor revine în atenția specialiștilor în scopul realizării unor proiecte de astădată moderne și economice.

Regiunile aride astăzi n-au fost dintotdeauna aride. Ne-o dovedește și faptul că primele civilizații pe globul terestru, aparținînd unor populații de agricultori și păstori, au apărut tocmai în asemenea zone neprimitoare, ostile vieții. Cum se explică fenomenul? Iscusiți agronomi, primii cultivatori de pămînturi și-au dat repede seama de necesitatea alternării culturilor de cereale și leguminoase, pentru a permite solului să se odihnească, să se reconstituie, să nu se epuizeze. Aceeași problemă se ridică în ce privește apa, extrem de prețioasă în aceste ținuturi și care nu trebuia risipită. Problema era atît de importantă, încît încă de la obârșiile agriculturii funcționari speciali numiți erau însărcinați să vegheze la buna ei distribuție. Insuși împăratul Nabucodonosor își atribuia înaltul titlu de „agricultor din Babilon, irigator al ogoarelor”. Istoria consemnează multe cazuri cînd între cetățile din Mesopotamia au izbucnit războaie tocmai din pricina apei.

Nevoia l-a împins pe om să inventeze. Tehnicile folosite pentru obținerea apei și pentru irigarea ogoarelor erau numeroase, variînd după regiuni. Uneori se ridicau baraje din bolovani pentru deturnarea cursurilor sau se săpau șanțuri pentru dirijarea pe ogoare a prețiosului lichid. Se bănuiește că vechiul popor al Sumerienilor ar fi reușit să realizeze asemenea baraje de retenție și canale de irigare care, în perioada de scădere a nivelului marilor fluviu Tigris și Eufrat, ofereau apa trebuincioasă. Vestigiile acestei tehnici pot fi întîlnite și astăzi pe actualele teritorii sudice ale Uniunii Sovietice, ai căror locuitori întretineau strînsa relații cu populațiile meridionale. Pînă în timpurile noastre au ajuns și niște instrucțiuni ale zeului sumerian al agriculturii, în care acesta își „sfătua credincioșii cum să procedeze în diferite împrejurări, cum să regleze debitul apelor pentru a trage maximum de folos.

O altă metodă de luptă împotriva

aprovizionat după o metodă identică încă în urmă cu 500 de ani î.e.n., iar aridul platou iranian a putut fi cultivat numai în acest mod.

Prin anul 3400 î.e.n. faraonul Menes a întreprins vaste lucrări de amenajare a Nilului, constînd din diguri lungi de pămînt transversale și longitudinale, cu porțițe practicate din loc în loc, astfel încît să rețină apa fluviului în timpul revărsărilor. Irigarea făcea inutilă administrarea de îngrășăminte căci apele depuneau un strat subțire de nămol pe fund, care dădea naștere la recolte de cereale considerabile. Celelalte populații ale Africii de nord, chiar acolo unde nu sînt mari cursuri de apă și-au rezolvat problema în felul lor, construind diguri în regiunea uedurilor, ripe prin care se scurgeau șuvoaiele în timpul ploilor.

AEROLOGIE

Atmosfera

și etajele ei

La începutul secolului, cînd Marconi a reușit să transmită unde radio peste Atlantic, succesul lui a fost explicat prin existența unei zone bune conducătoare de electricitate în atmosfera înaltă; aceasta reflectase undele radio înapoi pe Pămînt, căci altfel ele ar fi călătorit drept înainte în spațiu. Curînd după aceea s-a ajuns la concluzia că, la altitudini mari, se petrec încă multe alte lucruri importante. Astfel meteorii sau stelele căzătoare se „evaporă” în atmosferă înainte de a ajunge la 80 km de suprafața terestră, iar radiațiile ultraviolete, distrugătoare pentru viață, dispar la 30—40 km.

Cercetarea atmosferei înalte, scotită a începe mai sus de 30 km de la sol, s-a făcut mai întîi prin sondarea cu

unde sonore, radio și luminoase și cu instrumente purtate de baloane. Progrese importante nu s-au realizat însă decît o dată cu apariția rachetelor și sateliților artificiali, capabili să studieze fenomenele pe loc, acolo unde se produc.

De importanță majoră era obținerea unei imagini amănunțite a structurii atmosferei, adică a presiunii, temperaturii, densității și compoziției sale, ca și a repartiției vînturilor în funcție de înălțime. Datele s-au cules cu destulă greutate, dată fiind variația parametrilor de mai sus nu numai cu regiunile de pe suprafața Pămîntului unde se făceau înregistrările, ci și cu ora, anotimpul și perioada din ciclul solar.

Cercetările efectuate prin diverse metode au arătat că puțin deasupra unei altitudini de 100 km, presiunea scade pînă la 1/1.000.000 din cea de pe sol. Pentru a aprecia însă mai corect pînă unde se mai poate vorbi de existența unei atmosfere, este indicat să se ia în considerare cîți atomi și cîte molecule mai există pe centimetrul cub. La înălțimea de 100 km numărul lor continuă să fie considerabil (10.000 miliarde), pe la 800 km scade la vreo 20 milioane și abia mult mai sus atinge valorile caracteristice spațiului interplanetar (10—100 pe cm³).

Curba temperaturii este și ea foarte interesantă, căci nu descrește continuu cu înălțimea. În timpul primului război mondial s-a constatat că de multe ori exploziile obuzelor se auzeau la peste 100 km distanță, dar nu și mai aproape. Explicația acestor „zone ale tăcerii” a fost găsită abia mai tîrziu, cînd s-a presupus existența unui strat de aer mai cald decît cel de la sol, care reflectă undele sonore, după cum ionosfera întoarce din drum undele radio. Deducerile și deasupra acestui strat, respectiv la 15 și 85 km altitudine, curba temperaturii înregistrează două minime, după care crește pînă la 1200° C. Nu se știe însă dacă după aceea creșterea continuă, întrebare importantă, căci în caz afirmativ ar însemna că Pămîntul reprezintă un „punct rece” în zona marginală a atmosferei solare.

Compoziția atmosferei terestre nu suferă aproape nici o schimbare pînă pe la 100 km înălțime. De fapt, în timpul zilei razele ultraviolete produc reacții fotochimice și mai jos. Cea mai marcantă este transformarea oxigenului diatomic (molecule formate din doi atomi) în oxigen monoatomic. În cursul nopții însă reacția se inversează și atunci survine un fenomen foarte curios: de pe la 65 km și pînă sus de tot, cerul capătă o strălucire caracteristică, identică cu cea a unei luminări percepută la distanța de 30 m. Pe la 100 km altitudine, adică acolo unde începe ionosfera, recombinația atomilor de oxigen se produce atît de încet încît nu mai contează, majoritatea oxigenului rămînînd monoatomic. La aceasta se mai adaugă încă o schimbare în compoziție. Razele X și cele ultraviolete venite de la Soare îndepărtează cîte un electron din atomii atmosferei, transformîndu-i în ioni pozitivi, de unde și denumirea de ionosferă. Peste 150 km altitudine oxigenul monoatomic începe să plutească deasupra azotului diatomic, mai greu. Observații efectuate încă de „Sputnik-3” au confirmat că, pînă la cîteva sute de kilometri, oxigenul atomic rămîne elementul predominant. Pînă la urmă, aproape de granița cu spațiul interplanetar, el cedează locul hidrogenului atomic.

La extremitatea opusă, adică la altitudinilor scotite mici (15—30 km) se manifestă un alt efect fotochimic important datorit luminii solare: apariția unei noi forme de oxigen, compus din trei atomi, adică a ozonului. Deși concentrația lui este foarte mică (0,000 000 1 la sută din aerul obișnuit), el absoarbe cantități atît de mari de raze ultraviolete încît produce prima creștere de temperatură a atmosferei observată între 15 și 55 km. După cum am mai menționat, fără ozon nu ar exista viața vegetală pe Pămînt, căci radiația ultravioletă care ar pătrunde pînă la noi ar fi mortală.

În ce privește vînturile dispunem de multe informații. Se pare că, pe la 100 km altitudine, există vînturi verticale care își schimbă însă repede direcția, devenind orizontale. La înălțimi mai mari se observă mișcări ale aerului, comparabile cu fluxul și refluxul și datorate gravității Soarelui și Lunei. Spre deosebire însă de marea, în acest caz Soarele este cel care își manifestă mai puternic influența, deoarece oscilațiile atmosferei posedă o perioadă naturală apropiată de perioada de 12 ore a forței de atracție solare. Acest gen de flux antrenează ionosfera peste cîmpul magnetic terestru și astfel se naște un curent ca într-un dinam. Pe la 200 și 300 km altitudine mișcările ionosferei nu mai pot fi atribuite marelui, care ar întîmpina acolo o rezistență foarte mare. Probabil că sînt generate de curenții de inducție din ionosfera inferioară, după cum rotorul unui motor electric se învîrtește cînd este alimentat cu curent.

S

știința

COSMOS

Fabrica
de aer și hrană

Cunoscînd că un om consumă în 24 de ore aproximativ 500 de litri de oxigen, ne putem lesne imagina cît de mari trebuie să fie rezervele de oxigen necesare echipajului unei nave cosmice pentru o călătorie de lungă durată și ce dimensiuni ar putea avea instalația pentru producerea lui. Firește ideea unei astfel de instalații trebuie respinsă de la bun început intrucît ea ar necesita și sporirea corespunzătoare a volumului navei cosmice.

Oamenii de știință au găsit o soluție originală și în același timp convenabilă pentru problema regenerării aerului, descoperind o fabrică de aer compactă și extrem de productivă. Este o cunoștință mai veche a noastră — chlorella, care are o seamă de însușiri extrem de prețioase, între care și cea de a emana oxigen din abundență și a înghiți în schimb bioxidul de carbon.

În laboratorul de genetică cosmică al Institutului de genetică al Academiei de Științe a U.R.S.S. chlorella a „prins” într-un mediu nutritiv artificial. Specialiștii au cultivat alga sălbatică și au creat din ea un soi foarte productiv. După ce au selecționat aproximativ 2000 de specii de chlorella, le-au „tratată” cu raze gamma, Roentgen și diverse substanțe chimice și au obținut cîteva specii noi care ca productivitate și-au depășit de două ori predecesorii sălbatici. Astfel că și volumul mediu în care trăiește chlorella s-a redus de două ori. Problema care se pune azi în fața oamenilor de știință este să sporească la maximum productivitatea algăi și să o facă și mai compactă.

Dar organismul uman mai necesită, pe lîngă oxigen, și proteine, grăsimi, hidrați de carbon etc. Pe acestea le asigură tot chlorella. Cu toate că praful obținut din alga uscată are gust amar, el conține tot ce este necesar pentru dieta cosmică: pînă la 50 procente de proteine, 35 procente de hidrați de carbon, 5 procente de grăsimi și toate vitaminele și aminoacizii necesari organismului. Chlorella aproape nu conține celuloză, ceea ce face ca ea să poată fi asimilată integral. Gustul amarului dispăre și el după o sumară prelucrare. Apoi alga poate căpăta orice gust — de pește, carne sau legume.

Dar cu asta nu am spus tot despre proprietățile chlorellei. Dacă adăugăm că ea este capabilă să purifice apa și să asimileze parțial unele deșeurii vom întregi „portretul” originalei fabrici de aer și hrană.

ANTROPOLOGIE

Piei albe,
roșii, brune...

Diferențele de culoare sau nuanță evidențiate de pielea oamenilor din diverse regiuni geografice au atras din totdeauna atenția, dar au rămas o enigmă care nu și-a găsit nici astăzi soluția definitivă, multe fațete ale fenomenului continuând să aibă doar o explicație ipotetică.

Răspunzători de culoarea pielii sînt trei pigmenți și dispersia luminii de către straturile învelișului nostru natural. Dintre pigmenți, cel mai răspîndit este hemoglobina, cărașul oxigenului din sînge. Stratul exterior al pielii, epidermul, nu conține vase sanguine, dar este atît de subțire cît lasă să se

Melanina din piele nu e un obstacol în calea prieteniei dintre oameni.

vădă sîngele cu care este aprovizionat din abundență stratul următor — dermul — și care conferă pielii o nuanță roșietică. Al doilea pigment, carotenul, un hidrat de carbon înrudit cu vitamina A, de culoare gălbuie, se depune în grăsimea de sub piele, contribuind la colorarea ei. În fine, al treilea și ultimul pigment este melanina, a cărei variație cantitativă determină diferențele mari de colorație, adică pe cele dintre rase. Melanina este produsă exclusiv de niște celule specializate, melanocitii, așezați sub epiderm. Fiecare melanocit are mai multe ramuri cu o umflătură la cap, un fel de ventuză aplicată pe cîte o celulă din stratul bazal al epidermului în care descarcă granulele de melanină. Numărul melanocitelor este identic la toți oamenii, cantitatea de melanină produsă depinzînd de alți factori. Astfel, experiențe recente au arătat cît expunerea prelungită la soare, deci la razele ultraviolete, dublează cantitatea de melanină din piele chiar și la negri.

Mult timp studiile antropologice și genetice au fost frînate de lipsa unei metode obiective pentru determinarea culorii pielii. În acest scop, se compara pielea cu plăci de faianță sau pătrate de

hîrtie de diverse nuanțe, care nu puteau acoperi însă toată gama întîlnită la populațiile globului și, în plus, elementul subiectiv de apreciere era prea puternic. Acum se folosește o variantă a spectrofotometriei, adică se măsoară cantitatea de lumină de o anumită lungime de undă reflectată de piele în comparație cu cea reflectată de o suprafață albă de referință (un bloc de carbonat sau oxid de magneziu). Natural, s-a văzut cît pielea reflectă cu atît mai multă lumină cît este mai deschisă.

Deși pînă acum doar puține populații au fost studiate prin această metodă, distribuția geografică generală după culoarea pielii este cunoscută. În esență, pigmentația descrește o dată cu creșterea latitudinii. Două constatări practice se opun însă valabilității universale a acestui raport: 1) populațiile din zonele arctice sînt mai închise la piele decît locuitorii zonelor temperate și 2) populațiile cele mai pigmentate se află la tropice și nu la ecuator. Niloții din sudul Sudanului, negrii din savanele Africii de Vest și triburile Bantu din Africa de Sud-Vest și Angola sînt mai închisi la piele decît vecinii lor din pădurile ecuatoriale. Iar în Lumea Nouă nu există nici o populație care să se apropie măcar ca nuanță de negrii din Africa sau de băștinașii din Australia și Melanezia. Aceasta se explică prin moștenirea asiatică (mongoliformă) relativ recentă a indienilor americani. Tot migrarea populațiilor mongoliforme e responsabilă de culoarea relativ deschisă întîlnită în Asia de sud-est și în Polinezia.

De altfel, originea culorii galbene caracteristică pielii la rasa mongoliformă nu este încă pe deplin lămurită. Se pare cît ar fi datorită unor granule mai mărunte de melanină. În cazul japonezilor s-a mai incriminat și o concentrație ridicată a carotenului din piele, ca urmare a alimentației lor. Boșimani și hotentoții din Africa de Sud au și ei pielea gălbuie, fără îndoială tot din cauza structurii granulelor de melanină.

Există multe gradații locale în culoarea pielii. În Europa, de pildă, ea tinde să devină mai deschisă de la răsărit spre apus, iar în India de la sud către nord. Aceste gradații se datoresc unor migrații succesive, ele putînd fi descoperite și în alte caractere antropologice.

De ce există pielea de mai multe culori?

Ce culoare avea Homo sapiens nu se știe. În general se presupune cît el era brun; oricum, nu încapă îndoială cît în ultimii 50.000 de ani s-au produs diferențieri rasiale considerabile, care se explică prin condițiile de mediu în care au avut de trăit oamenii în diversele părți ale globului. Repartizarea culorilor indică limpede cît factorul climatic a jucat un rol iar faptul cît radiația ultravioletă închide pielea sugerează cît ea a intervenit și în determinarea variației ereditare. Se crede deci cît în regiunile cu radiație ultravioletă puternică indivizii cu pielea închisă au fost favorizați de selecția naturală, repartizarea geografică actuală corespunzînd acestei ipoteze. De menționat cît în timpul verii arctice radiația e foarte puternică și tocmai de aceea locuitorii acelor zone sînt mai întunecați decît cei ai zonelor temperate.

Mai greu de explicat este pigmentația puternică a populațiilor din pădurile ecuatoriale unde prea puține raze ultraviolete ajung să pătrundă pînă la sol. Se pare cît aci a acționat un alt factor: ipoteza cea mai plauzibilă și fondată experimental este cît pielea de culoare închisă ușurează eliminarea căldurii din corp. Pe baza acestei presupunerii nuanța brună-gălbuie a boșimaniilor și mongoliformilor apare ca un compromis între condițiile lor de mediu: pe de o parte radiație ultravioletă puternică iar pe de altă parte temperaturi scăzute.

În fine, rămîn de discutat cauzele care au dus la depigmentare mai cu seamă la latitudinile temperate din Europa. Deși nu există dovezi precise, se crede cît ea s-ar fi produs pentru a permite pătrunderea radiației ultraviolete mai adînc în piele și a ușura astfel sinteza vitaminei D.

În zilele noastre, îmbrăcămîntea, locuințele și multe alte condiții de ordin tehnic reduc la minimum influența biologică a climei. Dar pe vremea cînd s-au diferențiat marile grupuri geografice ale lui Homo sapiens, necesitatea protecției contra radiației ultraviolete, termoreglarea și sinteza vitaminei D au jucat desigur un rol important în determinarea culorii pielii.

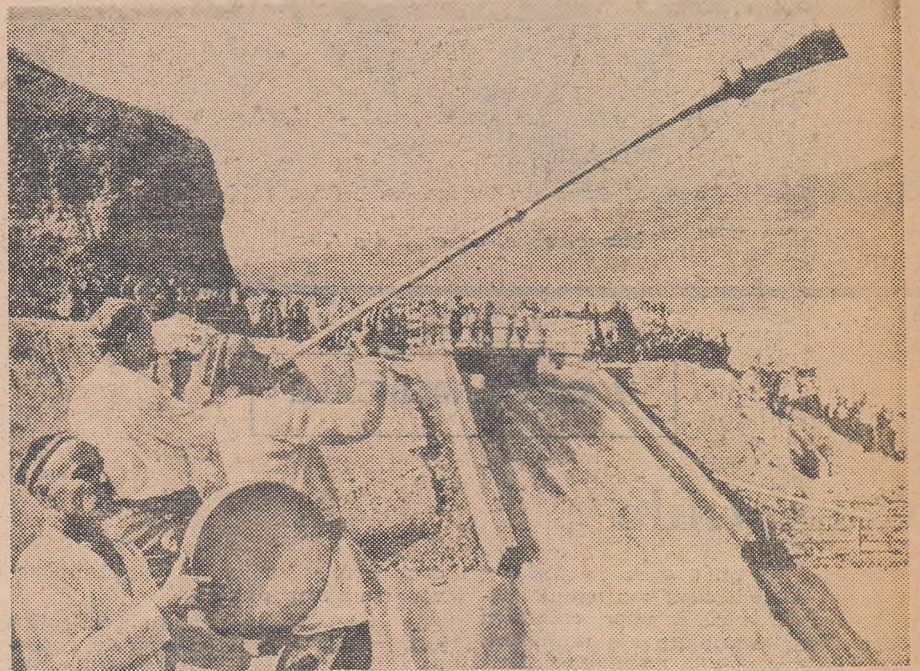
HIDROLOGIE

Paharul cu apă

Cu fiecare an, consumul de apă al omenirii sporește în progresie geometrică. Institutul de geografie al Academiei de Științe a U.R.S.S. a calculat cît peste 20—30 de ani toate sursele mari de apă ale Uniunii Sovietice riscă să fie epuizate: dacã nu se vor lua măsuri pentru găsirea de surse noi, se va ajunge la situația paradoxală cît întreprinderile industriale se vor amplasa nu în funcție de materia primă sau de sursele de energie, ca pînă acum, ci în primul rînd în apropiere de sursele de apă. În 1900 Statele Unite au „bătut“ șase la sută din totalul rezervelor de apă existente pe teritoriul lor; după 50 de ani ele și-au sporit consumul de apă de zece ori. Po-

prin ozonizare, care este limpede și nu conține microbi. Specialiștii sovietici sînt preocupați de realizarea unor instalații de ozonizare capabile să satisfacă necesitățile unor orașe mari ca Moscova, Kiev, Leningrad.

Apa potabilă se mai obține și din ape subterane. Curățate și îmbogățite cu anumite săruri, ele nu mai necesită altă prelucrare. De aceea, nu de mult, specialiștii au propus un nou procedeu de obținere a apei potabile: o trimite de la suprafață sub pămînt iar de acolo o readuc gata purificată. În regiunile cu sol corespunzător se obține prin acest procedeu un efect de-a dreptul surprinzător, care face inutilă pînă și construi-

Sărbătoarea apei în Uzbekistan.

trivit calculele unor savanți, în anul 2000 fiecare cetățean al S.U.A. va consuma de patru ori mai multă apă decît astăzi. Situația e alarmantă, pentru cît volumul de apă nu sporește în mod corespunzător, și o aflăm în toate țările industriale de pe glob.

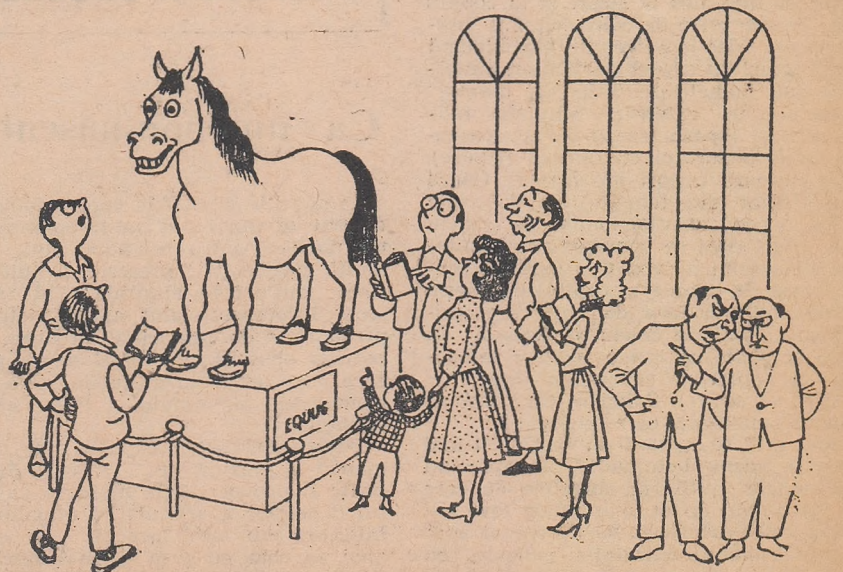
Se impun prin urmare acțiuni hotărîte pentru găsirea de noi surse de apă potabilă. Această problemă vitală a fost larg dezbătută la recentul congres pentru alimentarea cu apă ținut la Barcelona, la care au participat 1500 de specialiști din peste 40 de țări.

Cel mai adesea apa potabilă se „face“ din apa de suprafață luată din riuri sau lacuri. De aici ea este trimisă în decantoare unde începe procesul de transformare. Pentru început i se adaugă coagulanți. Urmează apoi filtrarea și la sfîrșit distrugerea bacteriilor patogene, care se face cu ajutorul clorului. Acolo unde apa este dură i se mai adaugă fie var, fie sodă calcinată. În apă trebuie să existe de asemenea o cantitate foarte precisă de fluor. Dar bine înțeles, astfel tratată apa nu are totdeauna gustul celei de izvor. Mai agreabilă este cea obținută

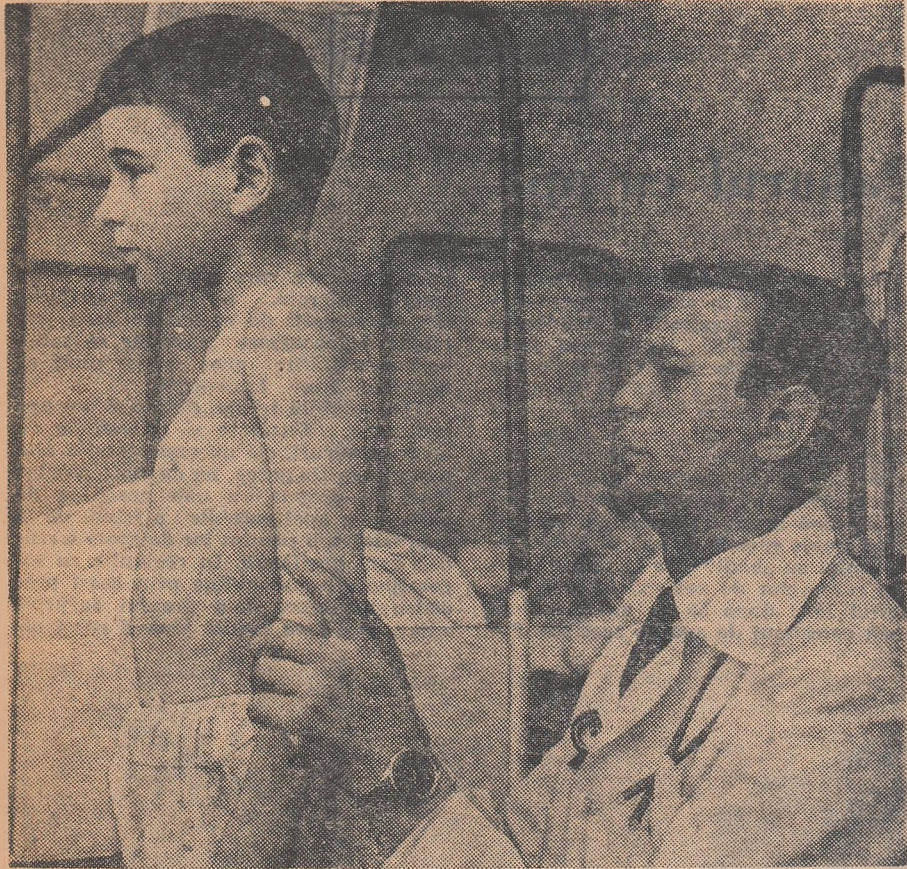
rea de conducte. Aceasta pentru cît apa se „autotransportă“ prin sol pînă la locul de folosință unde este adusă la suprafață cu ajutorul sondelor. În U.R.S.S. această metodă se aplică la Riga și în curînd va începe să se aplice și la Kursk.

La recentul congres de la Barcelona comunicarea specialiștilor sovietici despre alimentarea cu apă a capitalei lor a stîrnit un viu interes în rîndul participanților. Moscova are sub aspectul alimentării cu apă o situație, am putea spune, privilegiată. Zilnic ea „înghite“ mai bine de 3,5 milioane de metri cubi de apă. Pe cap de moscovit se consumă 320 de litri în fiecare zi. Pentru a ne da seama dacã această cantitate este mare sau mică trebuie să spunem cît în 1964 londonezii se mulțumeau cu 170 de litri zilnic, parizienii cu 150 iar locuitorii Bruxellesului cu numai 85. Și cu toate cît Moscova dispune în clipa de față de rezerve importante de apă potabilă, gospodarii ei au și găsit cît noi de obținere a apei astfel cît pînă în 1980 fiecare moscovit va consuma pînă la 1000 de litri în 24 de ore.

Peste cîteva milenii:

— Crezi cît a existat vreodată așa ceva?

Intr-un spital de copii din Kiev.

URGENTE MEDICALE

Convulsiile

De obicei, în plină stare de sănătate, observăm la unii copii sau adulți apariția unor zvicniri, a unor contractii spasmodice involuntare ale mușchilor, localizate mai ales la membrele inferioare și superioare. Aceste contractii bruște, numite convulsii, sînt rezultatul unei iritații nervoase provocate de diferite stări de boală. Varietatea cauzelor care pot determina convulsiile pune adeseori pe medic în dilemă, în privința stabilirii cauzelor reale ale acestui simptom. Într-adevăr, la copii o simplă stare febrilă, o infecție intestinală sau rino-faringiană, o otită și, în general, cea mai mică stare infecțioasă poate declanșa convulsii. Acestea apar și într-o sumedenie de alte boli, ca: epilepsie, isterie, meningite, tetanos, turbare, spasmofilia (tetanie), în intoxicații cu stricnină etc., etc.

Urmărind cu atenție bolnavul în timpul convulsiilor se pot recunoaște destul de ușor aspectele caracteristice care ne permit să individualizăm boala.

Bunăoară, în epilepsie, convulsiile au un caracter de accese paroxistice de scurtă durată (cîteva minute), însoțite de pierderea cunoștinței, salivatie abundentă, pierderea urinei și pierderea temporară a memoriei după consumarea crizei; în isterie, convulsiile și contractiile musculare sînt generalizate la tot corpul și atît de variate de la un acces la altul, încît dau impresia de ne-verosimil, de simulacru, mai ales atunci cînd se însoțesc de țipete, suspine, oftaturi, sughițuri, clipit des al pleoapelor etc.

Mai importante, sub raportul frecvenței lor, sînt convulsiile din afecțiunea numită spasmofilia sau tetanie, înfîlțită mai ales la sugari și la copilul mic. Aceste crize de convulsii sînt localizate mai ales la extremități, producînd contracturi cu aspect particular, cunoscute sub numele de „mîna de mamoiș” (degetele în extensie, adunate mănunchi) și „spasm carpo-pedal” (extensia labei piciorului cu spasme ritmice), care durează uneori ore întregi. Cauza convulsiilor din tetanie se datorește scăderii concentrației ionilor de calciu din sînge, ceea ce sporește excitabilitatea sistemului nervos. Cea mai frecventă cauză de tetanie la copilul mic este rahitismul: în faza de vindecare, primăvara, ionii de calciu se fixează în oase și poate apărea o scădere temporară a ionilor de calciu din sînge.

Pînă la sosirea Salvării, care trebuie imediat anunțată, ce e de făcut?

Mai întîi se creează un spațiu cît mai larg în jurul bolnavului, îndepărtînd persoanele inutile și obiectele de care el, în timpul crizei, s-ar putea lovi sau le-ar putea deteriora. Să fie așezat apoi într-un pat cu marginile ridicate, cu saltea și perne moi; în cameră să fie întineric, liniște și o căldură potrivită. Să se ia măsurile necesare de igienă corporală, adică spălarea repetată, pu-

draj cu talc, fricțiuni și, în măsura nevoilor, urinoar, ploscă etc.

În cazul în care natura epileptică sau isterică a convulsiilor este cunoscută de cei din jur, se va adopta o atitudine calmă, sigură, hotărîtă; se vor evita ironia, indiferența sau atitudinile brutale, violente.

În fine, ca medicație anticonvulsivantă în general, se pot administra pînă la venirea medicului, mai ales dacă bolnavul a mai suferit de crize convulsive:

— la adult, cloral hidrat în clisme de reținut, 2—6 g deodată (după intensitatea convulsiilor sau contracturilor), în 120 ml julep gumos sau lapte, la care se adaugă XV—XXX picături laudanum Sydenham, repetîndu-se la nevoie de mai multe ori pe zi. La copil, doza de cloral hidrat în clismă va fi 0,30—0,50 g pentru o clismă, putîndu-se repeta după o oră, doza totală fiind pînă la 1 g pe zi pentru sugar;

— luminal (fenobarbital), 0,01—0,02 g pe an de vîrstă, la copilul mic, la sugar putîndu-se administra prima dată 0,03—0,04 g, în injecții intramusculare sau subcutane; la adult, luminalul se poate administra 0,10—0,30 g pe zi (și eventual mai mult), asociat cu:

— bromuri în poțiune, 2—5 g pe zi mai ales bromura de calciu, eventual, introdusă în injecții intravenoase.

Dr. L. Karpenko

PROFILAXIA OBOSELII

Ca un nou-născut...

În opoziție cu școlile care recomandă diverse droguri, mai mult sau mai puțin nocive pentru relaxare, tot mai mulți specialiști prescriu în ultimul timp „mijloacele naturale” în acest scop. Interesante sînt astfel metodele preconizate de „naturaști” în lupta împotriva oboselii, apatiei și enervărilor, care pornesc de la gesturile cele mai elementare ale omului. Iată cîteva exemple.

Pentru relaxarea capului, se recomandă o partidă de... căscat. Acesta poate fi provocat prin masarea cu virful degetelor a articulației maxilarului inferior, sub lobul urechii. Se cascadează apoi, în voie, cu gura cît mai deschisă. Cîteva „ședințe” de căscat bine executate în fiecare zi evită migrenele, înlătură ridurile, destind laringele și combat eficace insomnia.

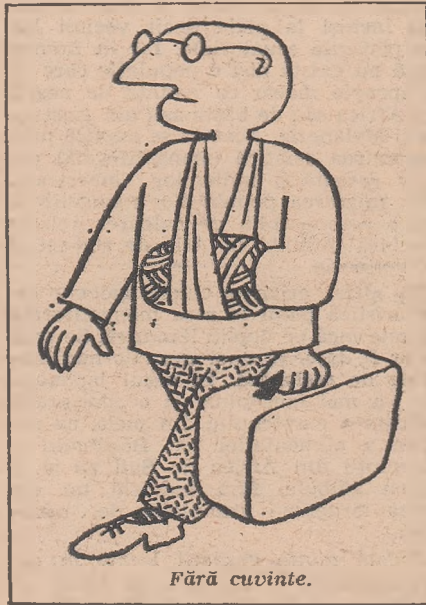
Surzind și respirînd alternativ pe cîte o nară (astupînd-o pe cealaltă) ne menținem un tonus ridicat, combătînd tendința la depresiune. Un exercițiu bun pentru a evita obosirea ochilor: să privim cît mai departe, după ce am citit mai mult timp, revenind apoi la lectură.

Pentru menținerea unei poziții corecte, ne vom lipi de perete ca și cum am vrea să fim măsurați, păstrînd aceeași poziție cît putem de mult. Rotirile capului spre dreapta și spre stînga sînt utile pentru relaxarea mușchilor gîtului.

Observarea noului-născut este plină de învățăminte pentru adepții sistemelor naturiste. Trebuie să-l imităm: el se întinde, suspină, cascadează... El face astfel să lucreze toți mușchii corpului și feței sale și trebuie să-l imităm.

O ultimă rețetă: un regim de viață rațional, cu ore fixe de sculare, de culcare, de odihnă.

Dr. A. Zorin

Fără cuvinte.

LEXICON MEDICAL

Electrocardiograma

Fiecare bătaie a inimii este însoțită de manifestări electrice care pot fi înregistrate prin electrozi plasați în anumite puncte de pe suprafața corpului. Înregistrarea curentilor electrice ai inimii — electrocardiograma (ECG) — are o deosebită importanță pentru stabilirea diagnosticului în afecțiunile cardiace.

Din modificările de ritm, formă sau amplitudine ale curbei electrice, se pot trage concluzii asupra stării și modului de funcționare a mușchiului cardiac (miocardul) și vaselor sale hrănitoare (arterele coronare). Dar pentru ca aceste modificări să se producă și să poată fi decelate pe electrocardiogramă este necesar să existe tulburări care să influențeze procesul de excitație electric în inimă.

Trebuie reținut, de aceea, că electrocardiograma nu se modifică în toate afecțiunile cardiace. Există o categorie importantă de boli de inimă, cum sînt leziunile valvulare (insuficiența mitrală sau aortică, stenoza mitrală etc) care nu modifică curba electrocardiogramei decît atunci cînd se găsește într-un stadiu avansat. În acest sens, electrocardiograma nu trebuie considerată decît ca o metodă ajutătoare în diagnosticarea bolilor de inimă care trebuie precedată în mod obligatoriu de examenul medical al bolnavului și eventual de alte analize de laborator.

Foarte mulți pacienți se prezintă la medic plîngîndu-se de dureri în dreptul inimii, fără ca ei să sufere în realitate de cord. În aceste cazuri, numai electrocardiograma poate „spune” dacă persoana respectivă este sau nu bolnavă de inimă. Tot electrocardiograma permite să se facă deosebirea între extrasistole (bătăi de inimă care survin înainte de momentul apariției contracției normale, înlocuind-o pe aceasta) și o altă afecțiune cardiacă, fibrilația atrială. În acest caz ritmul contracțiilor ventriculelor este complet neregulat.

Indicația majoră a electrocardiogramelor o constituie suspiciunea de infarct miocardic, angina pectorală și blocul cardiac (în care transmiterea excitației de la atri la ventricule este complet blocată).

Este de la sine înțeles că aceste indicații vor fi stabilite numai de medic.

Dr. Z. A. Barski

Poșta medicului

„O ABONATĂ — Brașov: 1) Regeneratoarele pentru păr nu sînt contraindicate dacă sînt folosite cu prudență, în special cel pe bază de plumb, deoarece după un timp poate provoca o intoxicație cronică cu plumb. Rețeta exactă este: Rp. Sulf 4 g + Amoniu clorat 2 g + Plumb acetic 2 g + Glicerina 2 g + Apă distilată 200 g + Alcool 25 g. O altă rețetă, mai puțin nocivă: Rp. Argint nitric 3 g + Acid citric 4 g + Cupru sulfuric 4 g + Amoniac (Sol) 30 g + Apă distilată 90 g. Concomitent vă recomandăm o cură cu Romavit 6 tabl/z, cîte 2 înainte de mese, timp de 2—3 luni pe an. 2) Examele repetate de urină (chiar sumare), pot decela o eventuală nefropatie.

C. D. I. A. — Ploiești: Reglementarea regimului alimentar, a programului de viață și tratamentul recomandat în partea doua a răspunsului sub Valer Vulcu — Piatra Neamț nr. 50, vor duce, sîntem convinși, la remediarea neplăcerilor.

SINICĂ GHEORGHE — Sebeș Alba: Vă rugăm să adresați întrebările dv. pe adresa revistei — cu mențiunea „Poșta medicului” și vă asigurăm că veți primi răspuns.

IFTIMIE ZINA — Lipova: Fetița dv. trebuie prezentată neîntîrziat unui specialist neurolog pentru că toate tulburările pledează pentru o afecțiune nervoasă. În acest fel veți rezolva și problema eliminării spontane de urină din timpul nopții.

DOBRONICI D. CONSTANTIN — Iași și M. DARA — Hunedoara: Tratamentul cu vitamină U în boala ulceroasă nu este mai eficient decît celelalte. Pe primul plan în această afecțiune cronică a rămas regimul alimentar, care respectat cu strictețe previne crizele și mărește durata perioadelor de liniște. Ca tratament adjuvant, pentru reducerea secreției gastrice: Scobutil, Lizadon asociat cu „pansamente” gastrice (Calmogastin sau Peromag) și tranchilizante: meproamat, clordelazin.

V. B. — Buhuși: Vă recomandăm un tratament îndelungat, cel puțin 6 luni cu Testolent — 1 fiolă intramuscular la 25 zile, asociat cu vitamina E 3 drajeuri pe zi (15 zile pe lună) și B complex 6 drajeuri pe zi (alte 15 zile).

GH. BALĂCEANU — Oradea: În afecțiunea dv. este greu de obținut o remisiune. Cel mult o stagnare a procesului. În acest scop tratamentul ce vi s-a recomandat este singurul „în vigoare”. Oricum este bine să fiți văzuți și de un specialist într-o clinică universitară.

S. S. — Zăbrani: Factorul „vîrstă” contribuie și el la rezultatele slabe pe care le-ați obținut. Faceți totuși tratamentul recomandat sub V.B. — Buhuși.

VLADIMIR G. — Arad: Vom mai publica articole cu tema care vă interesează imediat ce vom fi în posesia materialului respectiv.

V. H. — Marghita: Pasiunea copilului dv. de 16 luni pentru televizor este cam... precoce. Vizionarea programelor nu e indicată înainte de 4—5 ani, pentru copiii preșcolari și numai o dată pe săptămîină.

C. GRUIA — Tîrgoviște: Dacă tratamentul obișnuit nu a dat rezultate, în afecțiunea dv. singura soluție este aplicarea unui transplant. Adresați-vă în acest sens Clinicii de chirurgie reparatoare, str. Arh. Mincu 7, București.

ALEXANDRESCU FLORICA — București: Adresa solicitată este: Institutul de neurologie — Harkov.

ST. D. — Baia Mare: „Medicul nepriecut — spunea Montaigne — împiedică acțiunea favorabilă a naturii”. Cu atît mai mult, pacientul nerăbdător — am adăuga noi. Sînt fenomene normale după o asemenea operație și chiar dacă nu s-a putut obține o „restituție ad integrum”, natura își va face datoria. Aveți răbdare și nu mai faceți auto-tratamente intempestive.

RADOMIR — Focșani: Medicul chirurg vă va recomanda concret tratamentul pe care e bine să-l urmați. Dacă a preferat operația injecțiilor sclerozante, probabil că a avut un motiv temeinic. Mai ales dacă ținem seama de meseria dv., operația ar însemna o rezolvare radicală.

(Continuare în pag. 11-a)

NORVEGIA

În țara fiordurilor

La numai cincizeci de minute după ce decolăm, la bordul unui „SAS“, de pe aeroportul din Stockholm, sîntem înștiințați că ne apropiem de Oslo — capitala Norvegiei. Lîngă clădirea aerogării ne așteaptă un autobuz turistic.

Oslo are multe construcții noi din blocuri prefabricate, cu sumedenie de ferestre pătrate. Străzile din centrul orașului sînt însă vechi, înguste, dar plăcute la înfățișare. Pe moment nu-ți poți da seama exact ce anume le conferă acest aspect: arhitectura îngrijită a clădirilor, vitrinele neobișnuit de luminoase ale magazinelor sau lipsa zgomotului și a forfotei caracteristice marilor metropole.

Prima vizită în oraș o facem la muzeul Edvard Munch, cunoscut pictor și grafician norvegian, care a avut o viață îndelungată și a lăsat o bogată moștenire artistică. Muzeul, deschis abia acum doi ani într-o clădire nouă, încă nefinisată, constituie un obiect de mîndrie pentru intelectualitatea din Oslo. Un ghid tînăr, cu față de ascet, ne plimbă dintr-o sală în alta, fără să observe, în excesul lui de zel, unde se încheie problemele legate de artă și unde încep amănunte neimportante care pot doborî din picioare pînă și pe cel mai răbdător turist.

În aceeași seară plecăm spre regiunea vestică a Norvegiei, la Bergen. Prin fereastra trenului direct Oslo-Bergen zărim, de-a lungul liniei ferate, brazi, mesteceni și pini, care parcă își înclină coroanele în chip de salut.

Ospitalierele noastre gazde ne-au alcătuit în așa fel itinerariul, încît să ne poată arăta una din marile frumuseți ale splendidei naturi norvegiene — munții și fiordurile. De aceea, în mica gară de munte Murdal, coborîm și luăm un tren local care amintește de primii lui confrăți din secolul al XIX-lea, prezența cu atîta căldură și umor de Buster Keaton în comediiile lui cinematografice.

În vagonul nostru se află un grup de elevi și eleve — pistruiați, nostimi și cam ștregari. Profită de vacanță ca să viziteze țara. În afară de ei, mai sînt cîțiva bărbați, vînători sau pescari dacă judecăm după îmbrăcăminte și după fețele lor arse de vînt.

Munții ne impresionează din toate părțile și e greu de înțeles cum de izbucnesc trenulețul să se strecoare printre ei, înaintînd chiar pe marginea prăpastiilor. La 800 de metri altitudine, masivii muntoși sînt acoperiți cu zăpadă iar oglinda argintie a celor cîteva lacuri din preajmă e încătușată de ghețuri. De sus, de la mare înălțime, se rostogolește spumegînd, parcă direct asupra noastră, o cascadă. Trenul încetinește viteza și brusc se oprește. Nu, nu pentru ca pasagerii să poată fugi care încotro, spre a se salva de primejdie, ci ca să se immortalizeze pe peliculă feericul peisaj.

Cascada este urmată apoi de alte cîteva, de diverse mărimi: toate se îndreaptă în aceeași direcție, scinteind și accelerîndu-și ritmul curgerii, făcîndu-ne parcă să asistăm la o originală stafetă, care oferă naturii norvegiene prilejul să-și etaleze frumusețile și forța.

Către seară ajungem la Flem, celebru datorită celui mai mare fiord din Norvegia. Cum a luat naștere? Prin niște fisuri adînci din munți, marea s-a strecurat cu abilitate pînă aproape în inima țării, pe sute de kilometri.

A doua zi urcăm la bordul unui vapor și pornim pe oglinda de sma-

rald a fiordului. Pescărușii, deprinși cu turiștii, ne însoțesc în călătorie, cerînd stăruitor prin bătăi din aripi să le dăm de mîncare. Versantele muntoase sînt acoperite cu păduri tăiate de firele argintii ale cascadelor și țăr-mul este presărat cu sate. Majoritatea clădirilor, cu cîte un etaj, sînt vopsite în diverse culori: galben deschis, portocaliu și cafeniu-roșcat. Adesea parterul, etajul și acoperișul au, fiecare, altă culoare. Pe fundalul munților verzi, căsuțele par niște imense flori multicolore.

Navigația printr-un fiord norvegian este, se pare, una din călătoriile cele mai odihnitoare și mai bogate în impresii din lume. Dar în această atmosferă tihnită nu poți să nu te gîndești la

Pe coastele dantelate ale Norvegiei.

oamenii care locuiesc prin partea locului. Cîtă muncă trebuie să cheltuiți ei spre a croi drumuri în munți, a transforma povîrnișurile abrupte și a sili cascadele să rotească paletelile centralele electrice! Veacuri de-a rîndul a trebuit depusă o muncă grea, pentru ca frumusețea primitivă a naturii să fie preschimbată în ceva care să ofere omului zilelor noastre posibilitatea de a se bucura de binefacerile acestei frumuseți.

Abia către seară, după ce călătorim o zi întregă pe apele fiordului, se zărește, îndărătul unor insule, oglinda lucie a mării și se simte briza-i sărată. Vaporul nostru se strecoară însă abil printre strîmtori și canale, evitînd valurile înalte, și intră în cele din urmă într-un golf din fiordul Bjørne.

Al doilea oraș ca mărime și însemnătate din Norvegia și totodată cel mai important port al ei, Bergenul este așezat în semicerc în acest golf. Cum coborîm de pe vas ne pomenim în fața unor clădiri moderne cu cîte zece-douăsprezece etaje. În preajma lor se află căsuțe de lemn care-și măsoară vîrsta în secole, ca și ulițe medievale, atît de înguste, încît nu numai că două automobile nu pot trece unul pe lîngă celălalt, dar nici măcar doi asini nu pot umbla în voie alături.

Printr-o fereastră de la etajul opt al hotelului „Thomas“, aflat aproape de port, urmăresc cum intră și ies din radă vase ale celebrei flote comerciale norvegiene: ea ocupă locul trei ca tonaj în lumea capitalistă — și asta pentru o țară cu numai 3,5 milioane de locuitori. Din Bergen, navele își iau drumul spre nordul Norvegiei și spre

Oceanul Înghețat și tot de aci pornesc spre toate colțurile lumii.

Lîngă radă se află și celebra piață de pește, unde de veacuri pescarii norvegieni aduc spre vînzare roadele muncii lor. Peștele nu este numai baza economiei norvegiene. Tara fiordurilor ilustrează în mod original legile istoriei: aci se poate observa cum modul de obținere a mijloacelor de existență a influențat considerabil și viața spirituală a poporului. Într-o biserică veche am văzut, de pildă, un schelet de pește, expus în așa fel încît „relicva“ să nu treacă neobservată. Iar restaurantul ultramodernului hotel „Viking“ din Oslo este îmbrăcat în lambriuri de lemn și decorat cu basoreliefuli împodobite cu pești și cu imagini din munca pescarilor.

În legătură cu asta aș vrea să amintesc și de simbolică corăbiilor. Lîngă Bergen am admirat o biserică de lemn, splendid conservată — o capodoperă arhitectonică din secolul al XII-lea — care seamănă cu o corabie a vikingilor. În alte biserici, la loc de frunte sînt expuse machete de vase mult mai moderne.

MAROC

Capitala cea veche și orașele cele noi

Deși pe harta politică a Africii figurează ca stat independent de scurt timp — numai de unsprezece ani — Marocul are o istorie bogată, cu rădăcini adînc infipte în negura veacurilor. Așezat între Marea Mediterană și Atlantic, la răscrucea de drumuri dintre Europa și Africa, Marocul a păstrat intacte numeroase monumente culturale ale străvechiului său popor. E de ajuns, cred, să amintesc aici numai celebra universitate Karauin, înființată în secolul al IX-lea și care a adunat, între zidurile ei, oameni de știință și gin-ditori de seamă.

La poalele Atlasului Mare (altitudinea maximă 4 165 m) care, împreună cu celelalte trei șiruri — munții Rif, Atlasul Mijlociu și AntiAtlas — desparte fertila cîmpie de pe țarm de semideserturi — se află Marrakech. I se spune „orașul roșu“, din pricina caselor sale vopsite în această culoare și a fost capitala Marocului. Despre Marrakech s-a scris mult iar locuitorilor lui i-au fost consacrate sumedenie de legende. Cînd te apropii de oraș zărești, de la o distanță apreciabilă, celebra moscheie Kutubia, model de arhitectură mauritană veche, înaltă de 68 de metri și cu o piramidă de sfere în vîrf. Datorită nuanței roșcate, casele din jur par încinse de arșița înăbușitoare a amiezii. Ele constituie „medina“, cartierul vechi al orașului, împrejmuț de un zid orb, rămas aproape neschimbat ca și acum nouă secole.

„Medina“ arabă păstrează cu sfințenie secularele tradiții obiceiuri și datini ale musulmanilor. Labirintele de străduțe acoperite sînt extrem de înguste și întortocheate. Dacă nu cunoști intrările și ieșirile, poți rătăci prin ele o zi întregă. În epoca respectivă, acest tip de construcție a avut un scop bine determinat și anume acela de a nu îngădui călăreților dușmani să pătrundă înăuntru.

În preajma aeroportului din Rabat, actuala capitală a țării, se observă uneori următorul tablou: o mulțime peștriță și gălăgioasă, alcătuită din bătrîni cu turbane albe sau fesuri roșii, munteni înfășurați în burnusuri și veniți de departe, tineri orașeni purtînd pantaloni largi și scurți pînă la genunchi și cămăși multicolore încearcă să rupă cordonul de pază. Sînt pelerini care vor să plece la Mecca. Dar avioanele pe care le-au închiriat pentru drum nu-i pot cuprinde pe toți. Așa se explică forfota și agitația lor neobișnuită.

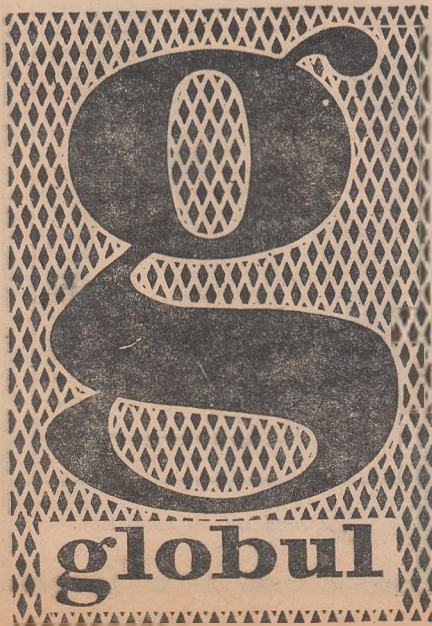
Rabatul modern este un caleidoscop de vile și palate somptuoase, de case în formă de ciuperci, romburi și trapeze, împrejmuț de grădini cu arbori tropicali. Dar „medina“ arată ca orice cartier similar din orașele arabe, fiind partea cea mai veche și mai populată. Casele sînt literalmente lipite una de alta, încît mulți locuitori, îndeosebi femeile, cînd au de mers în vecini sau la prăvălii, nu o mai iau pe stradă ci, pe acoperișuri.

Două ore de drum cu automobilul de la Rabat la Casablanca sînt mult mai elocvente decît informațiile seci ale enciclopediilor, oferindu-ți o imagine despre economia Marocului. În stînga șoselei, îndărătul unui gard viu de chiparoși se întind plantații de citrice. Căci Marocul ocupă unul din primele locuri în lume în privința exportului de portocale și locul doi în Africa, în ce privește recolta de mandarine și lămii. În dreapta, acolo unde valurile spumegînde ale Atlanticului se întîlnesc cu fișa îngustă a plajei, se înșiruie cîteva splendide stațiuni climatice, care atrag vizitatori străini, oferind țării posibilitatea de a obține valută.

Dar cu cît te apropii de Casablanca, peisajul feeric începe să fie depoetizat de coșurile fabricilor și de reclamele stridente ale diverselor firme și companii. Căci Casablanca este cel mai mare oraș din Maroc, centrul său economic. În oraș și în împrejurimi locuiesc și lucrează mai bine de jumătate din muncitorii ocupați în industrie. Casablanca este simbolul Marocului nou. Aproape de oraș, la Mohammedia, a intrat recent în funcțiune o rafinărie modernă care va da posibilitate Marocului să-și asigure în întregime, pe baza producției proprii, nevoile de produse petroliere. Iar în vara lui 1965, a fost dat în exploatare, tot acolo, cel mai mare combinat chimic din Africa pentru prelucrarea fosfaților. Marocul ocupînd primul loc în lume în materie de zăcă-minte de fosforite.

M. Cearnii

V. Pantelev

Prins de mic într-o plasă din fire de păr, uliul destinat vânătorii e dresat ani îndelungați de stăpînul lui, cel mai adesea kirghiz sau tadjik. O dată domesticit, uliul devine un ajutor de nădejde al vânătorului la prinderea vulpilor, iepurilor, lupilor. Fotografia înfățișează ulii-vânători gata să-și ia zborul.

PE MĂSURA TITANILOR

Ce-a fost la Baalbek?

Din nou se pune problema: au existat în trecut comunicații interplanetare? A fost cîndva vizitat Pămîntul de ființe raționale din alte lumi? În legătură cu aceste întrebări, cărora presa din ultimii ani le-a rezervat un spațiu apreciabil, reproducem părerea doctorului A. L. Mongait, cercetător la Institutul de arheologie al Academiei de Științe a U.R.S.S.

La întrebările de mai sus, unii oameni de știință răspund negativ, alții, în schimb, admit o astfel de posibilitate. Aceștia din urmă se referă, cel mai adesea, la așa-numitul „parapet din Baalbek“.

Orășel pitoresc la numai o oră de drum de Beirut, capitala Libanului, Baalbek e împodobit cu ruinele a numeroase temple romane, impunătoare monumente ale arhitecturii antice. Unul dintre temple se înalță pe o imensă platformă, la a cărei construcție au fost folosite pietre de dimensiuni neobișnuit de mari. Aceste lespezi pot fi socotite, pe bună dreptate, creația unor titani. Lungimea fiecărui bloc e de 20 de metri, lățimea și înălțimea de 4 metri, iar greutatea de aproximativ 1000 de tone.

Considerînd că tehnica primitivă a antecivilizațiilor nu le-ar fi îngăduit să taie și să transporte blocuri atât de mari, unii istorici au presupus că platforma (sau „parapetul“) de la Baalbek a fost construită de oaspeții din Cosmos, spre a le servi drept rampă de lansare pentru navele lor, cînd au trebuit să părăsească Pămîntul.

Se pare, însă, că platforma a fost realizată de fenicieni în mileniul al II-lea î.e.n., deși n-ar fi exclus ca ea să fi fost construită și mai devreme, în mileniul al III-lea, de anticul popor sumerian. Dar dacă în privința timpului și al autorului lui mai putem avea îndoieli, apartenența terestră a construcției este, în schimb, indiscutabilă. Se știe, doar, că din cele mai vechi timpuri pămîntenii și-au arătat iscusința în a clădi edificii chiar mai complicate decît platforma de la Baalbek. Obeliscurile egiptene din mileniul al II-lea î.e.n., sînt și ele cioplite din imense blocuri de piatră, mai mari decît cele de la Baalbek, iar arheologii au demonstrat, experimental, posibilitatea ridicării lor cu ajutorul uneltelor tehnice cele mai primitive.

Cercetătorii sovietici nu neagă posibilitatea ca în trecut Terra să fi fost vizitată de locuitorii altor planete. Nu avem nici un motiv să negăm categoric că, urmele trecerii lor pe Pămînt

vor fi o dată și o dată descoperite. Dar pînă în momentul de față nu avem nici o dovadă sigură.

Dr. A. L. Mongait

DULCEA ELECTRONICĂ

Tortă cu program

Toate torturile și prăjiturile trebuie să fie ornate artistic. E o lege nescrisă care nu stă mai prejos de necesitatea unui gust plăcut. Dar nu toți cofetarii știu să îmbine aceste două arte. Ce-i de făcut?

Un grup de inventatori de la Institutul de industrie alimentară din Moscova a propus un aparat cu prozaica denumire de „automat pentru ornarea torturilor“, în stare să reproducă, în cele mai mici amănunte, desenul decoratorului. Autorii proiectului au prevăzut ca înregistrarea programului să se facă pe benzi speciale de către sisteme de sincronizare și urmărirea a mișcărilor desenatorului. În felul acesta, folosirea automatului va permite realizarea unor torturi ornate artistic, va ușura mult munca cofetarilor și va reduce costul produselor zaharoase. Fiecare întreprindere de specialitate își va putea întocmi o cartotecă cu programe înregistrate după cele mai reșite „lucrări“ ale cofetarilor-desenatori. Iar automatul nu va avea decît de executat comanda: „Atîtea torturi „Revelion“ (avînd ca motive decorative o filă de calendar și o ramură de brad), sau „Primăvara“, sau „Fetița de zăpadă“...

HARTA SONORĂ RECOMANDĂ:

Piramide antizgomot

Specialiștii de la Institutul de tehnică a gospodăriei comunale din Volgograd studiază, în momentul de față, zgomotele

tele marilor orașe. În acest scop ei au creat o originală hartă sonoră a Volgogradului, care reprezintă zonele de maximă și minimă intensitate a zgomotelor și direcțiile de răspîndire a lor.

La ce concluzii au ajuns cercetătorii? De-a lungul celor mai zgomotoase magistrale e bine să se construiască „clădiri-ecrane“, magazine alimentare, restaurante și alte întreprinderi comerciale. S-a calculat, de pildă, că dacă la marginea unui bulevard cu un nivel de zgomot de 80 de decibeli se află o clădire cu un singur etaj, la o distanță de 30 de metri de ea e indicat să se construiască un edificiu cu 7 etaje, iar la 70 de metri, unul cu 12 etaje. Acest mod de distribuire a clădirilor îngăduie reducerea zgomotelor pînă la așa-numita normă sanitară de 40 de decibeli.

Principiul „construcțiilor în piramidă“ se aplică actualmente pe unul din noile bulevarde ale Volgogradului.

Astupați-vă urechile!

Dar construcțiile în piramidă ar putea fi ridicate de abia de acum înainte. Ce-i de făcut, însă, cu marile bulevarde existente? O soluție modestă, dar pare-se eficace, o propun doi inventatori englezi din Southport. Ei consideră că un excelent mijloc de combatere a zgomotelor, ieftin, ingenios și simplu, îl constituie dopurile pentru urechi. Le poate folosi oricine și oriunde, fie că se află pe o stradă zgomotoasă, pe o plajă împințită cu aparate de radio cu tranzistoare, în uzină sau chiar în propria-i locuință.

Dopurile antizgomot sînt confecționate din cauciuc și masă plastică, sînt foarte ușoare, ceea ce le face să fie bine tolerate, și reduc nivelul zgomotului cu 30-35 de decibeli. Această reducere sensibilă a sunetelor supărătoare, uneori periculoase pentru sănătate, e o adevărată binefacere pentru cei ce lucrează pe aerodromuri, în secțiile de cazangerie etc. Se știe — și o statistică recentă a confirmat încă o dată — că în întreprinderile industriale zgomotul se numără printre principalii vinovați ai multor boli și traumatisme.

(După „Ogoniok“)

ASTRONOMIE ȘI POLIȚIE

Evadatul suferă de ulcer

Din clinica de psihiatrie a orașului Pittsburgh (S.U.A.) a dispărut, nu se știe cum, un pacient periculos. Au fost mobilizați toți detectivii locali, dar

strădaniile lor au rămas fără rezultat. Cineva s-a gîndit atunci să se recurgă la radiotelescopul observatorului astronomic din localitate, doar-doar se va da de urma evadatului. Ce-i drept, astronomii n-au fost încințați de propunere, dar în cele din urmă s-au lăsat înduplecați să-și îndrepte puternicul aparat asupra acoperișurilor orașului. Și într-adevăr, fugarul se afla pe acoperișul celui mai înalt zgîrie-nori din Pittsburgh.

Descoperirea lui a fost relativ simplă, deoarece înainte de a evada bolnavul înghițise o „radiopilulă“, care se administrează pentru controlul funcționării aparatului gastrointestinal. În interiorul ei se află un minuscul radio-emitator, care își modifică frecvența semnalelor în funcție de afecțiunile gastrice.

Analizînd înregistrarea semnalelor de pe acoperișul clădirii înalte, medicii au ajuns la concluzia că în urma tensiunii neuropsihice la care fusese supus, pacientului lor i s-a redeschis un vechi ulcer gastric.

O. Kostrova

SUGESTII

Automobilele

în boxa acuzațiilor

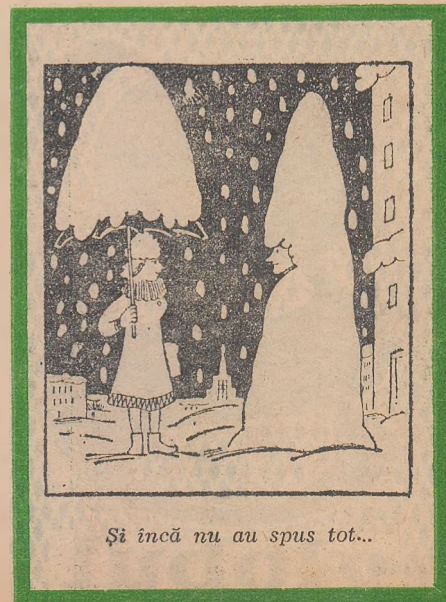
Cîndva, nu se știe exact cînd, automobilele vor goni pe magistralele orașelor — care de asemenea nu se știe exact cum vor arăta — cu viteza sunetului. Ce se va întîmpla atunci, dacă la banalele viteze din zilele noastre se produc accidente? Magistratul Glenn Sharp (statul Oklahoma, S.U.A.) sugerează unele idei pentru penalizarea actualilor și viitorilor conducători auto.

Dacă un șofer nu e în stare să plătească amenda pentru delictul de a fi condus în stare de ebrietate, de exemplu, inventivul judecător nu-l arestează pe el, ci... automobilul lui. Șase luni de închisoare pentru un vehicul (adică interdicția de a fi folosit în acest răstimp) înseamnă, de fapt, pentru conducătorul lui șase luni de limitare a libertății de acțiune. În felul acesta, afirmă G. Sharp, circulația va fi descongestionată, o bună parte de mașini odihnindu-se... la răcoare și se va realiza o dreptate aproape absolută, prin pedepsirea adevăratului vinovat. Aproape absolută, pentru că e totuși neechitabil ca mașinile vinovate să lincezească inactive. Detențiunea lor ar trebui deci să se transforme în muncă forțată, într-o activitate utilă societății: să pună în funcțiune generatoare electrice, pietre de moară sau mașini de cusut pantofi.

Mai rămîne de rezolvat o problemă: unde să fie deținute automobilele condamnate la muncă forțată? O soluție ar fi, spune judecătorul, internarea lor în cantonamentele sportivilor sau soldaților. Pentru automobilele cu trei sau mai multe condamnări ar trebui însă create închisori speciale, cu un regim deosebit de sever. Iar pentru mașinile învechite în rele, cu abateri grave de la... codul manierelor de circulație, merită să fie instituită pedeapsa cu moartea. Un șofer purtînd o glugă neagră de călău să le conducă spre o presă care să le transforme în fiare vechi.

Există și un grăunte de realism în această fantezie? Da, atunci cînd autorul ei propune ca, în răstimpul în care automobilele își ispășesc pedeapsa, conducătorii lor să urmeze cursuri speciale avînd ca disciplină principală regulile de circulație.

(După „Za rubejom“)

Și încă nu au spus tot...

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

D. GOVOREANU — Băile Herculane: 1) Din descrierea dv. n-am înțeles prea clar dacă este vorba de niște peri albi apăruți în colțul bărbiei sau — mai probabil — o depigmentare a pielii din această zonă, adică un vitiligo. Cum nu ne putem pronunța de la distanță, vă sfătuim să consultați un dermatolog. 2) **Prostatita** necesită un tratament de lungă durată cu antibiotice (tetraciclină, aureociclină), masaj, băi de șezut calde etc. pentru a nu se croniciza, însoțindu-se de neplăcute tulburări urinare.

SANDA — Brașov: 1) Tratamentul recomandat a fost corespunzător, cu condiția de a-l fi urmat consecvent, după prescripția medicului. 2) Pentru combaterea seboriei pielii capului sînt indicate spălături săptămânale cu săpun sulf-gudron sau șampon. Vă recomandăm de asemenea următoarea loțiune cu care veți fricționa ușor pielea capului, folosind o perie de dinți moale, trei seri de-a rîndul, iar a patra seară veți spăla capul (ciclul se repetă de 4 ori): Rp. Rezorcină 4 g, Aqua calcar 40 g, Spiritus vini dil. ad 200 g. Vă atragem însă atenția, că dacă aveți părul deschis, rezorcina îi poate da o nuanță roșcată...

PETRU VADAZAN — Brașov: O cură de ser neurotonic (15-20 fiole, o fiolă pe zi) asociat cu Madiol (4-5 comprimate pe zi, administrate sublingual), timp de o lună, credem că va da rezultate bune.

ȘOIMU RADU — Biniș: Încercați o cură de 12-15 injecții Testosteron 25 mg, trei fiole pe săptămînă, asociată cu Vitamina E 3-4 comprimate pe zi, timp de o lună.

Serg. ȘERENGAU IANCU — Turda, reg. Cluj: 1) După părerea noastră, multiplele dv. suferințe se datorează unor tulburări neuro-vegetative. Credem că o cură de Bergonal 3-4 drajeuri pe zi timp de 20 de zile va ameliora simțitor simptomele. 2) Gustul amar se datorește probabil unei colecistite cronice. Vă recomandăm Carbicol 3 capsule pe zi, în timpul meselor principale.

HOGAȘ GH. — Cluj: După simptomele descrise, presupunem o aerofagie în legătură poate cu nevroza gastrică. De aceea în afara recomandărilor cu caracter general de a minca cu gura închisă, mestecînd încet și de a bea de asemenea încet, evitînd alcoolul și băuturile carbogazoase, veți lua Carbo-medicinalis, de trei ori pe zi, cîte 2 comprimate, după mese. De asemenea, o medicație neurosedativă, de tipul Bromoval, 1 comprimat de 3 ori pe zi. 2) La vîrsta prietenului dv. ectopia testiculară asociată cu hernie nu poate comporta alt tratament în afara celui chirurgical, care nu prezintă nici un fel de pericol.

EMILIA PARASCHIV — Andrieșeni, reg. Iași: După simptomele descrise, credem că ar putea fi o infecție cu trichomonas, dar este necesar un examen al secreției, deci consultarea unui medic ginecolog.

ION TATARAN — Brașov: 1) Da, tulburările de flux lunar ale prietenei dv. se datorează împrejurărilor anormale descrise pe care căsătoria le va înlătura radical. Ca tratament hormonal, se aplică, sub strict control medical, următoarea schemă de tratament: Ginosedol, 3 tablete pe zi, în prima săptămînă după catameniu, apoi Progesteron (10 mg, 3 fiole, în injecții intramusculare în a 14-a, a 18-a și a 23-a zi a ciclului).

GATU CĂTINCA — Com. Iești, regiunea Galați: Am citit și recitit scrișoarea dv. și tot n-am înțeles nici de ce boală suferiți și nici ce medicamente solicitați. Vă rugăm să reveniți mai pe seurt și mai limpede.

M. M. — București: 1) Vă mulțumim pentru aprecierile și urările dv. Subscriem întru totul la hotărîrea de a renunța la fumat și băuturi alcoolice. Cît privește cea de a treia problemă ridicată de dv., sfatul nostru este să vă căsătoriți, după terminarea facultății. 2) Împotriva acneei vă recomandăm următoarea loțiune pentru tamponare: Rp. Trietanolamină 8 g, Glicerină 5 g, Spiritus vini 25 g, Apă distilată 60 g. Utilizați apoi următoarea alifie: Rp. Hidrarg. sulf. rubr. 0,2 g, Sulf precipitat 2 g, Ung. lenientis și Ung. cerei aa ad 20 g. 3) Pentru eozema contractată de la frizer trebuie să consultați un dermatolog.

P. S. — Orăștie: În neurodermită, mai ales în formele difuze, rezultate bune a dat tratamentul cu clorpromazină (largactil sau clordelazin). Acest neuroplegic se administrează sub control medical, în doze de 0,050-0,150 g pe zi, asociat cu doze corespunzătoare de Fenegan (sau Romergan). S-au obținut vindecări și cu ajutorul implantelor Filatov, efectuate intralezional. De asemenea, se aplică tratament local cu următoarea pomadă: ihtiol 6 g, oxid de zinc 10 g, gelatină 40 g, glicerină 80 ml, apă 60 ml. Refrigerarea locală cu kelen sau zăpadă carbonică a dat și ea rezultate multumitoare.

FRANCISC A. — București: 1) și 2) Tratamentul constă în administrarea de hormon gonadotrop în doze mari, de 4500-10000 u. i. pe zi, de 3 ori pe săptămînă, timp de 2 luni. În asociație cu hormonii gonadotropi sau în perioada următoare aplicării lor se poate folosi tes-

tosteron. În prima eventualitate, se vor administra doze moderate: 2-3 ori pe săptămînă cîte 25 mg propionat de testosteron pe zi. Un rol important îl au și cultura fizică, turismul, gimnastica, sporturile. 3) Numai spermograma poate răspunde acestei întrebări. 4) Nu.

KLM — Arad: 1) Surmenajele oculare și reacțiile alergice „de televizor” sînt din ce în ce mai frecvent citate în literatura medicală. Prin urmare, dacă nici filtrul colorat, nici ochelarii fumurii nu vor remedia această stare, este bine ca soția dv. să renunțe la programele TV. 2) Împotriva pungilor de sub ochi sînt folosite băi de aburi ale feței (10-12 minute), masaj ale pielii, urmate de ungea regiunii cu o cremă nutritivă, pe bază de lanolină, vitamine, colesterină etc.

ILEANA, MIOARA — Galați: Apa de roze este un lichid aromatic obținut prin dizolvarea la cald a uleiurilor volatile respective (cîteva picături la litru) sau prin distilarea cu apă a florilor respective. Se întrebuintează de obicei în combinație cu alte substanțe pentru demachierea, catifelarea și parfumarea discretă a tenului. Iată, de pildă, o formulă de coldcream: ceară 8 g, cetaceu 16 g, ulei de parafină 57 g, trietanolamină 1 g, apă de roze 18 g, parfum q. s. Și o altă formulă a unei creme de demachiat: ceară albă 16 g, ulei de parafină 34 g, borax 1 g, apă de roze 50 g.

RADU ALION — Com. Liești, reg. Galați: 1) Coripan, fiole de 500 u. i. la 2 zile, timp de 10-15 zile, asociat eventual cu testosteron, fiole de 25 mg, 2 fiole săptămînal (în intervalele dintre injecțiile cu Coripan) vor ameliora starea dv. Tratamentul se face sub strict control medical. 2) Este preferabil ca substanța să fie incorporată într-un excipient, care-i sporește eficacitatea. De exemplu: Rp. Acid citric 0,10 g, alumen crud pulv. 0,10 g, chinină sulfurică 0,05 g, butir cacao pentru un ovul.

MIHOC ION VASILIE — Satul Mîntul-mic, raionul Făget, regiunea Banat: 1) Împotriva părului abundent de pe față (hipertricoză facială), evitați rasul prea frecvent. Este preferabilă decolorarea părului, folosind în acest scop următoarea cremă decolorantă: Rp. Perhidrol 5 g, lanolină 5 g, vaselină 10 g. Utilizată cu perseverență, această metodă duce cu timpul la subțierea firelor de păr, care se toacă și nu se mai observă. Tratamentul radical constă în electrocoagularea cu un ac fin introdus în foliculul pilos, pentru a distruge firul de păr. 2) Într-adevăr la 14 ani, 1,80 m este o înălțime mare, care se datorește unei hiperfuncțiuni a hormonului somatotrop de creștere secretat de glanda hipofiză. În cazul că creșterea nu se va încetini sau opri, se utilizează pentru frînarea hormonului, dietilstilbestrol în doze mari sau corticosteroidi (cortizon, hidrocortizon, prednison) asociat cu extract de epifiză. Tratamentul va fi condus de medicul endocrinolog.

POPA AURELIA — Lupeni: Vă rugăm să vă alegeți un pseudonim, deoarece nu vă putem răspunde decît în cadrul „Poștei Medicului”. Revenind, repetați problemele relatate în prima dv. scrisoare.

MARCU MARCEL — Baia Mare: 1) Este vorba probabil de o complicație la prostată, care explică rezistența microbului la antibiotice. Și totuși numai antibiograma poate decide care este antibioticul cel mai eficace. Eventual asociați mai multe antibiotice (de exemplu, streptomycină cu aureociclină sau tetraciclină).

BUDIANU — Com. Budieni, reg. Oltenia: Schema de tratament cea mai potrivită în cazul dv. este următoarea: Gerovital H₃ serie de 12 fiole (o fiolă la două zile) apoi în intervalul dintre două serii de injecții — aproximativ două luni — puteți lua gerovital drajeuri, două drajeuri pe zi, la 2 ore după masă, timp de 18 zile. Din cauza reacțiilor alergice, trebuie testată în prealabil toleranța la medicament, sub strict control medical.

IOAN IZDRĂILĂ — Orăștie: În astmul bronșic, cu avizul medicului specialist, puteți încerca un tratament densibilizant cu prednison 6-10 comprimate a 5 mg/zi, timp de 5-7 zile, cu pauză și reluare, supercortizol 4-8 comprimate pe zi, 15-20 zile sau superprednol 2-6 comprimate pe zi. De asemenea, tratament cu teogluclin, tablete sau injecții, sau miofilin, tablete sau injecții.

B. H. — Iernut, raion Luduș: 1) După antecedentele și simptomele descrise, presupunem o rinită cronică atrofică ozenoasă, al cărei tratament constă în: instilații nazale cu streptomycină, aerosoli, tampoane îmbibate cu soluție și lăsate cîteva ore în nas, injecții submucoase, inhalatii cu ape sulfuroase, ionizări cu acetilcolină, masaj electric al mucoasei. Ca tratament general: vitaminoterapie, cură heliomarină, proteinoterapie. În cazul cînd tratamentul medical nu dă rezultate, se recomandă intervenția chirurgicală: îngustarea lumenului foselor nazale, grefe de cartilaj sau os etc., etc. 2) În eozema auriculară a soției dv. trebuie consultat un dermatolog, pentru a se vedea dacă nu este cauzată de o levrură.

D. C. P. — București: Gradul de rudenie fiind, din punct de vedere biologic, foarte îndepărtat, vă puteți căsători fără grijă.

Cu ocazia noului an colectivul **Librăriei Centrale „CARTEA PRIN POȘTĂ”** din București, str. Sergent Nuțu Ion 8-12, urează cititorilor săi

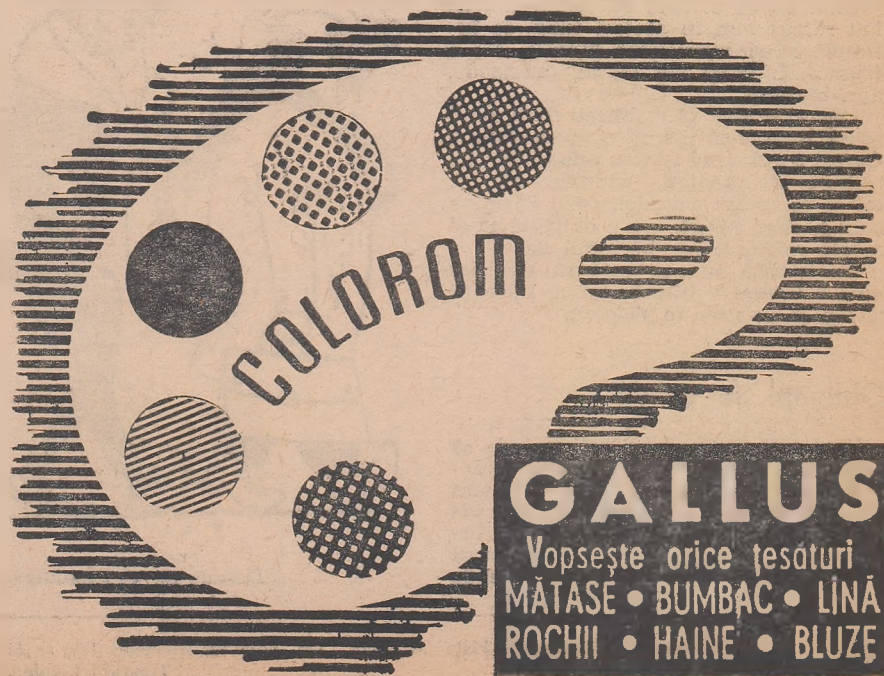
LA MULȚI ANI !

Reînnoiți-vă abonamentele la
VEAC NOU

**UREAZĂ TUTUROR
CUMPĂRĂTORILOR**

Conducerile și lucrătorii din magazinele
și unitățile de alimentație publică ale cooperativei
rativei de consum

Ce se face... și ce nu

Există anumite reguli de comportare în societate a căror cunoaștere și respectare indică gradul de bună creștere a fiecăruia și face mai plăcute relațiile dintre oameni.

În rindurile de mai jos ne vom opri la câteva.

Cine salută primul

Cînd ne întîlnim cu cunoscuți sau cu oameni cu care vrem să stăm de vorbă, trebuie să-i salutăm. Pe stradă ne salutăm nu numai cu cei pe care îi cunoaștem, ci și cu cei care știm că ne sînt vecini, sau locuiesc în aceeași casă cu noi, sau merg la serviciu pe același drum și la aceeași oră, sau folosesc același mijloc de transport.

După un obicei stabilit, bărbații salută primii pe femei, cei tineri pe cei vîrstnici, subalternii pe șefi. O fată sau o femeie tină vor saluta primele nu-

mai un bărbat foarte bătrîn. De aceea, femeile nu vor saluta primele pe superiorii lor ierarhici decît dacă aceștia sînt bătrîni. În nici un caz dacă sînt mai tineri, de aceeași vîrstă sau numai cu puțin mai mari decît ele. Într-o societate, șefii trebuie să salute primii pe subalternii lor. Cînd un subaltern se află în compania uneia sau mai multor femei, șeful e obligat să salute primul, chiar dacă subalternul e mai tînăr.

Un bărbat care merge pe stradă cu alt bărbat, trebuie să răspundă celui ce-l salută pe însoțitorul lui, chiar dacă nu-l cunoaște. Într-o situație similară, femeia va răspunde la salut numai dacă îi este adresat evident ei. Dacă sînteți bărbat și însoțitorul dumneavoastră salută pe cineva, trebuie să salutați și dumneavoastră, chiar dacă nu cunoașteți persoana respectivă. Pe stradă, soții vor saluta amîndoi o altă pereche de soți, chiar dacă nu cunosc decît pe unul din ei.

Cum dăm mîna

Se obișnuiește ca femeia să întindă prima mîna unui bărbat, un om în vîrstă unuia mai tînăr, superiorul subalternului său. O fată de 18 ani va proceda greșit întinzînd prima mîna unui cunoscut în vîrstă. Dacă totuși se întîmplă, bărbatul îi va strînge mîna, fără a aștepta ca biata fată, jenată, să o lase în jos.

Cînd cîțiva oameni se salută sau își iau rămas bun în același timp, se întîmplă să-și încrucișeze mîinile. Nu e frumos. Întîi își vor da mîna femeile, apoi bărbații.

Uneori e greu să stabilești dacă, dînd mîna, trebuie să-ți scoți mînușa sau nu. Corect e așa: cînd își dau mîna bărbații, trebuie ori să aibă amîndoi mînuși, ori să le scoată amîndoi. Cînd dă mîna unui bărbat, femeia nu e obligată să-și scoată mînușa, dar bărbatul da.

Un bărbat nu are voie să stea jos cînd o femeie îi întinde mîna. Bărbații își dau mîna stînd în picioare.

Obligații de gazdă

Cînd sînt gazde, între soți trebuie să existe un acord perfect. Soțul va depune toate eforturile pentru a-i distra pe oaspeți, pentru a rezolva micile incidente care se pot ivi oricînd. Se întîmplă, de exemplu, ca un invitat să-și verse paharul de vin, să pătzeze fața de

masă, să-și pătzeze pantalonii sau, și mai rău, să-și pătzeze pe cei ai vecinului. Sigur că nu e plăcut, dar ce să-i faci? Nici o pată n-a fost ștersă încă prin scuze interminabile. A lua imediat măsuri pentru repararea greșelii e de asemenea deplasat. Dacă, să zicem, ați vărsat vin roșu pe rochia albă a vecinei, nu vă repeziți să o spălați pe loc. Spuneți că vă simțiți foarte vinovat și scuzați-vă, dar nu vă revărșați în infinite cereri de iertare.

Evident, gazdelor nu le este plăcut cînd un invitat sparge un pahar sau o farfurie din serviciu, dar ele nu trebuie să-și arate nemulțumirea. E foarte urît de asemenea cînd soțul vinovatei începe să-și acuze soția de stîngăcie sau cînd soția se repede la soț, dacă el e cel culpabil. Gazdele au obligația să distragă cît mai repede atenția oaspeților de la cele întîmplate, făcînd o glumă sau abătînd discuția pe altă temă.

Despre fumat

Mulți fumători nu știu cum să se poarte cînd sînt în vizită la nefumători. Să-ți aprinzi imediat o țigară, nu se poate. Se întîmplă ca gazda nefumătoare să ofere o țigară musafirului fumător. Adesea o face numai din politețe și nu s-ar supăra de loc dacă în casa ei nu s-ar fuma. Dacă gazda insistă, oferindu-vă încă o dată o țigară și dorii foarte mult să fumați, atunci nu refuzați, dar străduiți-vă să fumați cît mai puțin. Dacă mergeți în vizită la un fumător, de asemenea nu fumați pînă ce gazda nu vă oferă o țigară. După ce luați țigara, aprindeți-o imediat. Cînd sînt și femei de față, cereți-le întîi lor permisiunea să fumați, chiar dacă țigara v-a oferit-o gazda. În general trebuie să cereți femeilor de fiecare dată permisiunea de a fuma — la birou, în tren, în vizită etc.

Nu fumați niciodată în timpul mesei. La o masă comună puteți fuma numai după ce toți cei prezenți au terminat de mîncat, dar și atunci cerînd în prealabil voie vecinilor.

Scrumul trebuie scuturat cu grijă, la timp, în scrumieră. Nu fumați țigările pînă la capăt — e și urît, și nesănătos. Dacă țigara pe care ați pus-o în scrumieră s-a stins, nu o aprindeți din nou. Cînd terminați de fumat, stingeți bine țigara în scrumieră. Nu vorbiți și nu salutați cu țigara în gură. A întîmpina oaspeții cu țigara în gură e o dovadă de impolitețe și lipsă de respect.

Cum primim cadourile

Cînd primim un cadou, trebuie să-l despachetăm imediat și să ne uităm la el, nu să-l punem de o parte, dintr-o discreție prost înțeleasă. Altfel s-ar putea crede că darul nu ne interesează, nu ne place și pe drept cuvînt cel care ni l-a făcut s-ar simți jignit.

Dacă o femeie primește flori, trebuie să le pună imediat în vază. Un gest de deosebită atenție față de aducător este de a scoate din buchet o floare și de a o prinde de rochie.

(După „Nedelea“)

Desene de V. Flohaneva

Iarna aceasta se poartă mult căciulițele tip „Cască de cosmonaut“

MODĂ

Indicații pentru 1967

Creatorii sovietici au fost ca de obicei prompti. Noul an i-a găsit cu colecții gata, cu teorii asupra noii mode de mult fundamentate. În rindurile de mai jos ne-am oprit la cîteva principii de bază formulate de Liudmila Turcianovskaia, director artistic al Casei unionale de modă din Moscova.

Moda anului care abia a început acordă o atenție deosebită ansamblului. Azi nu mai ajunge să ne facem un lucru frumos, importantă e unitatea soluționării artistice a fiecărui element al îmbrăcămînții.

Trăsăturile caracteristice ale modei sînt claritatea croielii, laconismul compoziției. De aici preferința pentru anumite materiale pretabile la aceste noi exigențe. Sînt foarte apreciate țesăturile cu o structură clar exprimată (țesăturile etaminate, tweedul, imitația de tricota). Nucleul reliefat pierde teren în favoarea țesăturilor netede, cu două fețe. Aceste materiale pun mai bine în valoare croiala, ritmul proporțiilor, cu ajutorul tîghelelor, clapelor, plăcilor și al altor detalii.

Sînt moderne tonurile calde de galben, oranj, roșu, verde, precum și nuanțele pastelate, stîse: gri-argintiu, perlat-gri, roz albicios, mov.

Cîteva cuvinte despre linii. Continuă să-și păstreze voga silueta dreaptă, semicambrată, gen „sarafan“ — care se lărgește de la umeri sau de la subțiori.

Paltonul de damă își menține volumul redus. Paltonul tip redingotă devine mai îngust la piept, gulerul e mic. Se poartă mîneca pusă; mîneca chimono o întîlnim mai ales la mantouri.

În îmbrăcămîntea de fiecare zi predomină costumul. La femeile mai în vîrstă, el are linii sobre, „de lucru“. Pentru cele tinere se preconizează costumul cu un caracter evident sportiv, exprimat cu ajutorul buzunarelor aplicate, găicilor, garniturilor. Sînt foarte practice ansamblurile compuse din rochie (deseori cu mînecă scurtă sau chiar fără mînecă) și jachetă.

Pentru toaletele elegante continuă să fie modernă broderia cu fir, mărgelile, ștrasuri etc.

În ansamblurile sportive sînt prezente elemente ale modei „cosmice“; combinezoane care imită scafandrele, căști.

Nici silueta masculină n-a suferit modificări radicale. Vestoanele au linia umerilor firească, puțintel mai ridicată. Costumele de seară se încheie la două rînduri de nasturi. Gulerele și reverele sînt înguste. Haina e mai lungă, mai pe talie, iar pantalonii înguști și drepiți pe toată lungimea lor.

ÎNGRIJIREA FRUMUSEȚII

Nu neglijați gîtul

După 30 de ani, trebuie să acordați mai multă atenție gîtului. Cînd vă culcați, aveți grijă ca perna să nu fie prea sus. Încercați să țineți capul mereu drept, nu-l îndoiți și nu-l răsuciți prea mult, căci aceste mișcări provoacă riduri.

Seara e indicat să vă spălați gîtul cu apă rece (dacă aveți pielea uscată) sau cu apă caldută (dacă aveți pielea grasă), apoi să-l masați ușor cu un burete și să-l ungeți cu o cremă hrănitoare.

Masajul este util, dar trebuie făcut cu multă precauție, pentru că altfel riscați să vă întindeți pielea. Iată cum procedați:

1. Masați partea superioară a gîtului, de la urechea dreaptă spre cea stîngă și viceversa, cu virfurile degetelor lîpîte, întîi cu o mîna, apoi cu cealaltă.

2. Tapotați porțiunea de sub bărbie cu partea exterioară a degetelor ambelor mîini simultan. Această mișcare întărește mușchii gîtului.

După masaj e bine să ungeți pielea cu o cremă nutritivă.

Pentru a combate bărbia dublă și a menține pielea elastică, se recomandă următoarele exerciții de gimnastică: întoarceți ritmic capul la dreapta, la stînga, în sus, în jos. Durata acestor exerciții depinde de starea sănătății fiecăreia. Dacă simțiți oboseală, dacă pulsul se accelerează și respirați mai greu, întrerupeți-le.

Cîteva cuvinte despre îngrijirea pielii. E necesar ca măcar o dată pe săptămînă să faceți comprese sau măști. După o frecție cu apă de toaletă sau o loțiune adecvată, aplicați pe gît o compresă caldă pe care o țineți două-trei minute, apoi o înlocuiți cu una rece, cu aceeași durată. Schimbați compresele de două-trei ori.

Dacă aveți pielea flască și ridată sînt foarte indicate compresele oleaginoase — în special compresele calde cu ulei

de migdale și de măsline, pe care le păstrați timp de cincisprezece minute.

După comprese vă recomandăm următoarea mască pentru pielea ridată și flască: un albuș de ou amestecat cu o linguriță de ulei de migdale sau de măsline și cu zeama de la o jumătate de lămîie.

V. Bușkina

